Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5326 6/19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5326

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آرهولق» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանսօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Ապահովաբար երջանիկ ըլլալու սահմանուած էակ մը չէր Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս։ Հին առած մը կ'ըսէ թէ աշխարհի ամենէն դժբաղդ մարդիկը անոնք են՝ որոնք տակաւին հանգիստ չեն թողուիր իրենց մահուընէն վերջ։ Եւ այս առածը, ցաւալի է հաստատելը, խիստ պէս կը յարմարի հանգուցեալ արքեպիսկոպոսին։

Իր կեանքը՝ բարեբաղդութեանց շղթայում մը չէ եղած բնաւ։ Եթէ երբեք իր տաղանդն ու հաղւոյն խանդը կրցած են զինքը շատ նախանձելի դիրքերու առաջնորդել, կրկին այդ դիրքերը, իրենց կարեւորութեան ու մեծութեան համեմատ, մէյ մէկ դժբաղդութիւն դարձած են իրեն համար։

Ամէն տեսակ վիշտերու ենթարկուած ըլլալով, այդ մեծանուն եկեղեցականը անանկ կը կարծէր թէ կրնայ արհամարհանքով դիմագրաւել բոլոր աշխարհային տաժանքներուն։ Կար հատ մը սակայն որուն չլսելի կրնար բնաւ տոկալ, եւ որ բարեբաղդաբար իր մահուընէն ետքը կը յայտնուի։ Զինքը կը քննադատեն այսօր, —ինչպէս քննադատած են արդէն այսչափ տարիներէ ի վեր, — թէ յախուռն, քինախնդիր, աններող եկեղեցական մը եղած է, եւ թէ երբեք չէ ուզած քրիստոնէավայել հեզութեամբ մը եւ համակերպութեամբ մը գլուխ ծռել բաղդի մը առջեւ՝ որ զինքը Եկեղեցւոյ ամենէն նուիրական պաշտօնին բարձունքէն առաջնորդական վիճակ մը կը գլորէր։ Այդ եկեղեցականը սակայն կրնար ըսել թէ իր երբեմնի յախուռն ու քինախնդիր ընթացքին ուղղակի պատասխանատուն ինք չէր, թէ մարդիկ՝ որոնցմէ մաս մը ողջ են այսօր, յաճախ իրենց անձնական շահերուն համար զինքը կը մղէին դէպի այդ ընթացքը, թէ մարդիկ՝ որոնք իր դատը պաշտպանելու պատրուակին տակ իրենց անձնական դատերը փրկելու կ'աշխատէին իր միջոցաւ, ուրիշ ամէն բանէ աւելի պատճառներ եղած էին որ այդչափ սէգ ու աններող մնայ իր դժբաղդութեան մէջ։ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս մեծ վստահութիւն ունէր այդ մարդոց վրայ, անոնցմէ ոմանք իր բարերարեալներն էին, ոմանք իր երախտապարտները. մէկ քանին՝ իրենց կեանքին բովանդակ տեւողութեան միջոցին գրեթէ իր նպաստներով ապրած էին, ուրիշներ դպրոցներու հիմերը դրած եւ այդ կերպով իրենց եւ իրենց պարագաներուն ապագան ապահոված։ Հանգուցեալ արքեպիսկոպոսը երբեք չնորհազուրկ չէր ըրած զիրենք, երբեք իր քսակը չէր գոցած անոնց համար. չէր սպասած նաեւ որ ձեռքերնին բանան. այդչափ մը նուաստութիւն խնայած էր անոնց, եւ առանց խնդրանքի մը սպասելու՝ գրպաննին լեցնելով ճամբու դրած էր։ Գիտէր թէ անոնք միշտ իր պաշտպանները պիտի ըլլան, միշտ պիտի հսկեն իր համբաւին վրայ, եւ այդ պատճառաւ երբեք չէր խնայած իր դրամն ու ազդեցութիւնը։

Ապահովաբար սխալած էր։ Այդ մարդիկը շատ չարաչար կերպով մը շահագործած էին իր միամտութիւնը. ուզած էին որ դատ մը ունենայ, որովհետեւ, եթէ երբեք դատ մը ունենար, իրենք պաշտպանի դեր մը պիտի կրնային ստանձնել, ինչ որ աննպաստ չէր իրենց շահերուն։ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս՝ անգիտակ դերակատար մը եղած էր այս վրան բաց խեղկատակութեան մէջ, խեղկատակութիւն մը՝ որ շատ շատ մինչեւ իր մահը կրնար տեւել, —ինչպէս եղաւ արդէն, — եւ որուն ներկայացումը իր համբաւին համար աւելի վնասաբեր կրնար ըլլալ քան թէ օգտակար։ Այսօր, իր մահուան առթիւ, ամէն մարդ զինքն է որ կը մեղադրէ երբեմնի գրուածքներու, երբեմնի քէներուն եւ ատելութեանց համար։ Ոչ ոք կ'ուզէ յիշել անոնք՝ որոնց ձեռքը աւելի գործիք մը եղաւ ինք իր միամտութեամբ։ Եւ այս վերջիններէն ալ, — այսինքն տակաւին ողջ եղողներէն, ոչ ոք պզտիկ ձանձրոյթ մը յանձն կ'առնէ իր յիշատակը փրկելու համար։

Այս տեսակ ապերախտութիւններ շատ մարդկային են անշուշտ, բայց շատ ալ վշտառիթ։ Ու Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսի կեանքին մէջ թերեւս միակ մխիթարական կէտը սա է որ ապրած միջոցին երբեք չկասկածեցաւ թէ օր մը կրնայ այդ կարգի ապերախտութեան մը առարկայ դառնալ։

⁂

Եւ սակայն, ասոնք ըսելու համար չէր որ այս յօդուածը սկսայ։ Գրեթէ ակամայ գրչիս ծայրը կու գան այդ մէկ քանի խորհրդածութիւնները. կէտ մըն է զոր պէտք էր ճշդել անպատճառ։

Ուրեմն կ'անցնիմ իմ գրելիքիս։

Կ'ըսէինք թէ աշխարհի ամենէն դժբաղդ մարդիկը անոնք են որոնք տակաւին հանգիստ չեն թողուիր իրենց մահուընէն վերջ։ Ինչո՞ւ միեւնոյն բանը չը կրկնենք Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսի համար։

Քանի մը շաբաթ անցաւ մեռնելէն ի վեր, բայց տակաւին իր գերեզմանը բաց կ'երեւայ ամէնուս. քանի մը շաբաթ անցաւ, այո՛, բայց իր անշունչ մարմինը տակաւին գերագոյն հանգիստի մը առթելիք մխիթարութենէն զուրկ կը մնայ։

Ու պիտի մնայ այդպէս, որչափ ատեն որ չմաքրուի այն անանուն ու խայտառակ գայթակղութիւնը՝ որուն ծնունդ տուաւ իրեն վերագրուած եւ արդէն իսկ տխուր համբաւով մը նուիրագործուած կտակ մը։

Կ'ըսեն թէ այդ կտակը կեղծ է, եւ մարդ ակամայ կը համոզուի այդպէս ըլլալուն, նկատի առնելով կարգ մը փաստեր՝ որոնք ջախջախիչ ըլլալու համար մեծ բան մը չեն պահանջեր։

Կ'ըսեն տակաւին թէ օրինաւոր է, հոգ չէ թէ այդ մասին ապահովութիւն տուող մեծ փաստեր գոյութիւն չունենան։

Ո՞րն է ճիշդը. ոչ ոք գիտէ, կամ կրցած է ապացուցանել մինչեւ այսօր։ Եւ այդ անստուգութեան մէջ միշտ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսի անունն է որ կը տուժէ, միշտ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսի յիշատակն է որ կ'անարգուի անընդհատ։

Եւ ըսել թէ Իզմիրի Առաջնորդարանին մէջ պաշտօնական մարմիններ կան որոնք պարտաւոր են այդ անստուգութիւնը փարատելու, ճշմարտութիւնը երեւան հանելու։ Ինչո՞ւ կը դանդաղին արդեօք։

Խնդիրը շատ ծանրակշիռ է անշուշտ, եւ դիւրին չէ գրչի միակ շարժումով մը մարդիկ ամբաստանել այն տեսակ խարդախութեան մը համար որուն հաստատումը կրնայ թիւրաւ առաջնորդել զանոնք։ Բայց վերջապէս այդպէս ըլլալուն համար իսկ կ'արժէ որ օր առաջ երեւան ելլէ ճշմարտութիւնը, որուն յայտնութեան ամէն մարդ կը սպասէ անհամբեր։

Եթէ խարդախութիւն տեղի չէ ունեցած, պատճառ մը չպիտի մնայ որ երկու մարդիկ ամբաստանուին զուր տեղը։ Մեղքը հանգուցեալին վիզը, պիտի ըսէ ամէն մարդ։ Իսկ եթէ իրապէս խարդախութիւն կայ գործին մէջ, — ինչպէս կ'ըսեն չորս կողմէն, — ան ատեն թէ՛ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսի համբաւը փրկուած պիտի ըլլայ, եւ թէ մարդկային արդարութիւնը առիթ մը պիտի ունենայ մարդկութեան ծոցէն վտարելու կարգ մը անձեր՝ որոնք ամէն բան, նոյն իսկ պատկառելի մահամերձի մը նուիրական հոգեւարքը միջոց կը դարձնեն իրենց քսակը պարարտացնելու համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

"ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՏԻԿԻՆ ԻՒՄՊԷՐ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

Բ

Տարօրինա՞կ կին. կամ պարզ շատախօս մըն է, որ աջ ու ձախէն կը խօսի առանց որոշ նպատակ մը ունենալու եւ կամ վերջին ծայր խորամանկ մէկն է որ ամէն կերպով կ'աշխատի երկարաձգել դատավարութիւնը, ժամանակ շահելու եւ ո՛վ գիտէ ի՛նչ նոր սատանայութիւն մը մէջ խառնելու համար։ Արդարեւ Տիկին Իւմպէր շարունակ կը խօսի. իր հարցաքննութեան միջոցին խօսեցաւ, ըսաւ, պատմեց. երբ կարգը իր երկու եղբայրներուն եկաւ, դարձեալ ամէն վայրկեան միջամտեց, ու նոյն իսկ վկաներուն ատեն չի ձգեր խօսելու, վասն զի ինքն է որ միշտ կը խօսի։ Բայց ասով մէկտեղ մինչեւ հիմա տակաւին չըսաւ թէ ո՛ւր են միլիոնները եւ ո՛ւր են Քրաուֆորտները. քանի քանի անգամ Նախագահ Պոնէ չէնտակի «ո՞ւր են միլիոնները» հարցումը ուղղեց հարցաքննութեանց միջոցին, բայց ի զուր. կամ Տիկին Իւմպէր կը ջանայ կողմնակի պատասխաններով ուրիշ կողմ դարձնել խնդիրը եւ կամ երբ նեղը կը մնայ՝ ճարահատած կը շարունակէ գոչել թէ միլիոնները գոյութիւն ունին, Քրաուֆորտները պիտի գան… միայն համբերելու է քանի մը օր։ Առաջին օրը շատ խօսեցաւ առանց բան մը ըսելու. թերեւս տասն անգամ միեւնոյն խօսքերը կրկնեց. «Տասնըհինգ ամիսէ ի վեր բան կերած չեմ, աչքերս չեմ փակեր ու գիշերները ոտքի վրայ անցուցեր եմ… ես ամէնէն արդարամիտ կինն եմ միշտ… միակ ես եմ պատասխանատու… խաբեբայութիւն ու խարդախութիւն երբեք ըրած չենք, վասն զի միլիոնները կան, բայց չգեցին որ բերէինք… Մենք չփախանք… Մայիս 7ին դրամարկղը բացուելուն օրը մեծ դժբախտութիւն մը պատահեցաւ ու խելքս կորսնցուցի…»։

Եւ ասանկ կարգ մը անկապ խօսքերով խնդացուց հանդիսականները։ Իսկ իր ամուսինը՝ Ֆրէտէրիք ինքզինքը անմեղ գառնուկ մը կը հռչակէ։ Ո՛չ եւ է գործէ տեղեկութիւն չունի. բան մը տեսած չէ, բան մը լսած չէ, ու երբեք իր կնոջ գործերուն խառնուած չէ. բայց եւ այնպէս միշտ կատարեալ վստահութիւն ունեցած է անոր արդարամտութեան վրայ։ Եղբայրը՝ Էմիլ Տօրինեաք երբ բան չի գտներ պատասխանելու, դատական նախարար Պ. Վալլէի վրայ կը յարձակի եւ աջ ու ձախ անուններ արտասանելու կը ջանայ։ Ռոմէն՝ խեղկատակութեան զարկեր է գործը. ամբողջ հարցաքննութեան միջոցին խնդաց ու խնդացուց հանդիսականները՝ պատմելով իր յարաբերութիւնները այլ եւ այլ սիրուհիներու հետ։ Գալով մինչեւ հիմա եղած վկայութեանց, նորութիւն մը չեն պարունակեր ու գրեթէ ձանձրանալի կերպարանք մը պիտի առնէր դատավարութիւնը, եթէ երէկուան նիստին մէջ Տիկին Իւմպէր կարեւոր, շատ կարեւոր յայտարարութիւն մը չընէր, որ է՝ «Քրաուֆորտները Քրաուֆորտ անունը չեն կրեր», ուրիշ անուն մը ունին, զոր սակայն Տիկինը չուզեր հիմա ըսել, վասն զի թերեւս մինչեւ դատավարութեանց վերջը ինքնաբերաբար գան ու միլիոնները բերեն։ Հոս կ'ուզեմ խօսքը Տիկին Իւմպէրին ձգել ու բառացի մէջ կը բերեմ իր կարեւոր յայտարարութիւնը եւ միեւնոյն անգամ նմոյշ մը կ'ուզեմ տալ իր ճառերէն.

«Ինչպէս որ Պ. Լէպէին ըսած եմ, ես եմ ամէն ինչ ընողը։ Իմ գործիս մէջ ամէն ոք անմեղ է։ Ոչ մէկ պատասխանատուութիւն գոյութիւն չունի, ոչ գործակալներուս քով, ոչ ալ դատաւորներուն քով։ Ամէն ոք անմեղ է, որովհետեւ մէկը չկայ որ խաբուած ըլլայ։ Մեծ դժբախտութիւն մը տեղի ունեցած է, զոր Մայիս 7ին միայն (դրամարկղը բացուելու ու իր փախստեան օրը) գիտցայ ու խելքս կորսնցուցի. չեմ կրնար յուզուիլ երբ կը յիշեմ զանի։ Ամենափոքր մանկութենէս ի վեր միշտ կը լսէի որ հայրս միլիոններու մասին կը խօսէր… ու միշտ կը սպասէինք այդ հարստութեան։ Եւ ինչ որ ըսուեցաւ մանկութեանս միջոցին՝ ամէնքին հաւատացի. երբեք մէկը խաբած չեմ եւ ոչ ալ սուտ խօսած… Երբ Պ. Քրաուֆորտին դիմեցի՝ այնպիսի յայտարարութիւն մը ըրաւ որ… արդէն ամէն ատեն նոր յայտարարութիւն մը կ'ընէր, եւ Մայիս 7ի յայտարարութիւնը սոսկալի եղաւ։ Բայց եւ այնպէս միլիոնները գոյութիւն ունին, Քրաուֆորտները գոյութիւն ունին։ Պարոններ, ամէն ինչ պիտի ըսեմ… պարոն Լապորիին (իր փաստաբանը) ամէն ինչ ըսի։ Մեծ դժբախտութիւն մը կայ, կը յուսամ թէ ամուսինս պիտի կրնայ ազատիլ ինչպէս նաեւ աղջիկս։ Ես բան մը ըրած չեմ, բան մը չէի գիտեր ու ամէն ինչ Մայիս 7ին գիտցայ… պարոն Լապորի գիտէ ամէն ինչ… գիտէ անոնց ճիշդ անունները, վասն զի անոնք Քրաուֆորտ չեն կոչուիր… ամէն ինչ գիտէ ան… Ամէն ոք իր դրամը պիտի ստանայ ու մնացածը ես պիտի տամ, առանց բան մը պահելու… միլիոնները պիտի գան, թերեւս Քրաուֆորտները չգան, բայց անոնց անունը պիտի ըսեմ ու այն ատեն պիտի բերեն զանոնք, ու այն ատեն, պարոն նախագահ, պիտի տեսնէք թէ արդարութիւնը կը սխալի երբեմն։ Բայց միլիոնները կան, Քրաուֆորտները գոյութիւն ունին, անուններն է որ գոյութիւն չունին։ Ահա թէ ինչո՛ւ խելքս կորսնցուցի, ինչո՛ւ շատ շատ հիւանդ եղայ, եւ ահա թէ ինչո՛ւ զօրաւոր եմ այսօր, որովհետեւ խարդախութիւն չկայ, երբեք մէկը խաբած չեմ»։

Հաւատա՞լ, իրա՞ւ է արդեօք թէ մէկը եղած է որ խաբած է զինքը։ Եթէ իրաւ է՝ ո՜րքան կը փոխուի գործին կերպարանքը։ Ափսոս չէ՞ մեծ խարդախուհիի տիպարը, որ կը ջնջուի անմիջապէս, ու յանկարծ հսկայական բարձրութենէ վար կը գլորէ ինքզինքը ու իր հռչակը, յայտարարելով թէ մէկը եղած է որ զինքը խաբած է, ի՞նչու վերջին վայրկեանը իր աչքին ցոլացուցած է միլիոնները ու վերջին վայրկեանին՝ միլիոնները օդը ցնդած են։ Ա՞ս է արդեօք այն մեծ դժբախտութիւնը՝ որուն քանի մը անգամ կ'ակնարկէ։ Ո՞վ է ուրեմն այդ անձը, ինչո՞ւ հապա կեղծ անուն մը տալ այդ մարդուն։ Ամէն պարագայի մէջ՝ սոյն յայտարարութիւնը բաւական մեծ կարեւորութիւն ունի… եթէ երբեք իրականութիւն կայ մէջը։

Բայց շատ կը վախնամ թէ լեռը մուկ մը ծնի։

Բարիզ Ն. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒՈՂԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Շատ ուշ, բայց վերջապէս ընտրուեցաւ Խարբերդի Առաջնորդը, ու Մուշի Տեղապահը Խոսրով Ծ. Վ. կը յօժարի ատոր։

Ներքին գաւառներու մէջ ոչ մէկ տեղ քանի տարիներէ ի վեր իր առաջնորդի խնդիրով այնքան մը զբաղեցուց լրագրութիւնը, ու ո՛չ մէկ ժողովուրդ քիչ շատ զարգացածի իր հանգամանքներովը հիմնական պատճառներ ունեցած էր կարող Առաջնորդի մը համար, որքան Խարբերդի Հայը։

Ու եթէ գտնուեցան այդ ժողովուրդին մէջ ստրուկ ու գետնաքարշ մտածողութիւններու դիմողներ, ու բովանդակ գանգատներուն դիմաց կարգ մը շողոմարար հրատարակութիւններու տեղի տուող, պատճառն այն էր որ միշտ Պետրոս վարդապետ կրցաւ մարդեր շահիլ իր կողմը, ու յետոյ Եզնիկ վարդապետ, որ սակայն ան ալ իրեն համար աղէկ ըսել չտուաւ։

Ասոնք ալ եւս անցած բաներ են, ու մենք նպատակ չունինք երբեք վեր առնելու անցեալ տարիներու միջոցին ամբողջ մգլոտածութիւնը Խարբերդի առաջնորդական գործերուն։

Ու դեռ՝ չխօսելու համար անգամ մըն ալ դեղերու անկումին վրայ, ու կրթական գործերուն ալ՝ որոնց արտաքին ցուցադրութեանը ընծայած խաբէականութիւնը կը կարծեմ որ յայտնի ըլլայ ամէնուն ալ։

Բայց մենք կը սիրենք որ Խոսրով Վ. Պէհրիկեան Մուշէն մինչեւ Խարբերդ իր երկար ճամբորդութեան միջոցին՝ ու վերջէն ալ, գիտակցօրէն ըմբռնած ըլլայ ամէն տեղէն աւելի իր նոր գործին այլազանելիութիւնը, ու կեդրոնի մը եկեղեցական եւ կրթական դիրքին անհրաժեշտ բարձրացումը։ Ու ատոր համար սակայն վախը չունինք որ իր նոր պաշտօնին գլուխը անցնելէ յետոյ՝ տեղին մէջ դիրք չինող կարգ մը անձեր ըլլան զինքը վարողները, ու միայն կարգ մը տգամարդեր ըլլան կրթութեան գործը իրենց անձնական շահերուն պատշաճեցնողները։

Այս տողերը գրողը երկար տարիներու իր Խարբերդի կեանքով, ու վերջէն ալ Պէյրութ ու Պոլիս հեռուէն իսկ խորունկ հետաքրքրուող եղած է այդ տեղի առաջնորդական ինկածութեանը, ու լրագրութեան մէջ շատ անգամ տարիներէ ի վեր, ունեցած է գրելիք բաներ այս ուղղութեամբ ու ըրած ալ է բացարձակ յայտնութիւններ իր գիտակցօրէն տեսած ու լսած բաներուն վրայ։

Հիմակ որ հոս իսկ՝ Խարբերդի այնքան մօտ՝ կ'իմանամ ընտրութիւնը նոր Առաջնորդի մը, կը մտածեմ որ Խոսրով Ծ. Վ. չըլլայ մէկը մեր անհարկի յուսախաբութիւններու խուրձ մը իր ամբողջ տգեղութիւններովը ու խայտառակութիւններովը։

Նպատակ չունինք երբեք մեր այս մէկ քանի տողերովը տեսակ մը անվարկութիւն սփռած ըլլալ Պէհրիկեան վարդապետի շուրջը, ոչ ալ վարելու նոր ու էական մեթոտներու վարժեցնել զինքը ինչ որ մեր կամքէն ու կարողութենէն ալ դուրս կը նկատենք։ Կը ցանկանք միայն որ իր աշխուժութեամբը եւ մանաւանդ հեռու տեղերու մէջ վարած առաջնորդական իր պաշտօնովը աւելի փորձառու ու շրջահայեաց ըլլայ ինքը, գիտնալու համար որ ինչպէս պէտք է սիրաշահել Միսիոնարները ու Լատին հայերը, հակազդելու համար կրօնամոլական որ եւ է գործի։

Ու կը կրկնենք դարձեալ՝ ինչ որ անցեալ ամառ Պոլիս գտնուած ատեննիս Ծաղիկ օրաթերթին մէջ գիտել տուինք, նոր Առաջնորդը — հիմակ Պէհրիկեան Վ.ը — պէտք է գիտնայ։

Ա. Գիւղի ժողովուրդներուն մէջ կասեցնել հոսանքը Ամերիկա դիմելու, որուն մուրոտ ու ճենճոտ գործարաններէն, տարիներ յետոյ, կը դառնան, ա՛լ բոլորովին ախտավարակ։

Բ. Օտարներու կրթական գործունէութեան փառաւոր ցուցադրումին հանդէպ՝ բարձրացնել ու զետեղել մեր դպրոցները Խարբերդի ու Մեզրէի մէջ ալ անջատաբար, ու սատարել Թլկատինցիի կրթական գործին։

Գ. Բացարձակապէս ձեռք առնել երեք վանքերու մատակարարութեան գործը, հսկել ելքին ու մուտքին, ու ասով՝ գոնէ ասկէ ետքը դպրոցներուն ու եկեղեցիին համար ապահոված ըլլալ բաւական խոշոր գումար մը։

Ու այն ատեն միայն իրեն աղէկ պիտի ըսենք։

Մալաթիա ԽՈՍՐՈՎ Լ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՈՒԹԻՒՆԸ ՍՂԵՐԴԻ ՄԷՋ

ՆՊԱՍՏԻ ԽՆԴՐԱՆՔ ՄԸ

(Շար. Երէկի թիւէն եւ վերջ)

Սղերդի գործերով հետաքրքրուող ընթերցողները անշուշտ կը յիշեն թէ հերու այս միջոցներն էր որ մեր Առաջնորդ Հայրսուրբին կողմէն վարժուհի մը ղրկուեցաւ Բաղէշ՝ գործադուլնութեան արհեստը սորվելու համար, թէ վարժուհին կարճ միջոցի մը մէջ ձեռք բերելով այն արհեստը, Սղերդ դարձաւ՝ յանձնարարուած երկու բեզկեահի կազմածներով եւ թէ մաս մը բուրդ պատրաստել տալով՝ աղջկանց վարժարանին բացման հետ գործի ձեռնարկուեցաւ։ Այս ամէնը հոգաց մեր Առաջնորդ Հայրը՝ լոկ Սղերդցի Հայուհիին պատուաւոր եւ շահաւէտ արհեստ մը սորվեցնելու եւ անոր աշխատական զբաղումի մը միջոց հայթայթելու անզուգական բարի նպատակով։ Սակայն մեր անոպայ ժողովուրդը բնաւ փոյթ չտարաւ օգնելու անոր, այլ թողուց որ ինք իր սկսած գործը վերջացնէ… գերբնական միջոցներով։ Ան երբե՛ք մաքէն չանցուց անգամ երախտագիտութեան ցոյց մը ընել իր Առաջնորդին ի քաջալերութիւն։ Այս ամէնը մէկ կողմ, դպրոցական տարեշրջանին հետ վերջացաւ նաեւ առաջին երկու գործերուն չինութիւնը՝ մի միայն Առաջնորդ Հօր ջանքերով եւ անձնական միջոցներով, մինչդեռ սկիզբէն մինչեւ վերջ անտարբեր հանդիսատես մը եղաւ Սղերդցին անցած դարձածին եւ օգնութեան ամէն առիթ ու հրաւէր անպատասխան թողուց Սատրկեանի մը հանդունաստրի եւ ցաւալի անտարբերութեամբ մը։ Սղերդցին գործադուլնութեան արհեստին ծաւալման մղում տալու համար՝ Առաջնորդ Ս. Հօր ձեռնտու չգտնուելէն զատ՝ բոլորովին լքեց աղջկանց վարժարանն ալ, որ քանի մը տարիներէ ի վեր դուրս տեղական միջոցներով բայց մեծ դժուարութիւններով կը յանձնուէր՝ իր բախտին ձգելով զայն։ Հասկցուեցաւ անշուշտ որ այս տալի աղջկանց վարժարանին մատակարարութեան հոգը եւ գործադուլնութեան գործը մէջ մինակ Առաջնորդին հոգածութեան թողած է Սղերդցին։ Առաջնորդը հոգայ զանոնք իր անձնական համեստ միջոցներով եւ աղջկանց վարժարանին ի նպաստ եկեղեցիին մէջ կիրակի օրերը շրջաբերուող պնակի մը միակ հասոյթովը։ Բայց երկրորդ այս անկերպարան վիճակին մէջ, յառաջիկայ տարեշրջանին՝ մեր աղջկանց վարժարանը պիտի կրնա՞յ շարունակել եւ գործադուլնութեան դասեր տալ, — ասոր պատասխանը բոլորովին խնդրական է, եթէ ոչ բացարձակ ժխտական, զի Սղերդցին, բոլորովին նիւթականացած ազգի ժողովուրդ մը, իր գործերուն ծանրակշռութեան մէջ՝ մէկզի թողած կ'երեւայ մատաղաւանը եւ իր պորտը ճարելու բոլորանուէր, բնաւ վարժարաններուն վրայ մտածելու հոգածութիւն չի ցուցներ. ա՛ն կարծես երբեք չի գիտեր հրապուրուիլ դպրոցին գեղեցիկ ու յաջողակ արդիւնքներէն եւ գիտակցաբար չուզեր սատարել անոնց ի հարկին։ Սղերդցիին այս աննախանձելի անտարբերութեան մէկ կենդանի ապացոյցը կրնայ համարուիլ վիճակահանութեան մը արդիւնքը, զոր պիտի բացատրենք հոս։

Ցունիսի վերջերն էր, երբ սկսուած գործերուն չինութիւնը ա՛լ գլուխ ելաւ վերջացաւ. կիրակի օր մը գործերը եկեղեցիին բակը կախուեցան ի տես բոլոր ժողովուրդին եւ բեմէն ծանուցում եղաւ որ յարմար դատուած է վիճակահանութեան դնել զանոնք՝ վարժարանին այս տարուան 500 ղշ.ի բացը գոցելու համար. 5 ղրշ.նոց տոմսակի մը փոխարէն՝ փափաքողները կը հրաւիրուին բաժանորդագրուիլ։ Բայց միթէ պաղ երկաթը կռել կարելի՞ է։ Տասնըհինգ օրուան մէջ 15 բաժանորդ գրուող չեղաւ եւ չեղածի պէս անցաւ ամէն ինչ եւ մոռցուեցաւ գնաց (*)։

Այսպէս ահա Սղերդցին իր վարժարաններուն բոլոր հոգը վրայէն նետելով՝ ձգած է զայն Առաջնորդին, որ իր գիտցածին պէս եւ տրամադրելի միջոցներով, որչափ ալ որ անբաւական ըլլային անոնք, յանձնանձէ ամէն ինչ, բաւական է որ Ա-

---

(*) Վերջերս, այս գործերէն մէկը Առաջնորդին կողմէն իբր նմոյշ—նուէր ղրկուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր, Երզրումի Առաջնորդարանին միջոցաւ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ (5)

ԿԻՊՐՈՍ ԿՂԶԻՆ

Լառնաքա, կղզիին արեւելեան հարաւային ծովեզերքին վրայ, համանուն շրջանակին կեդրոնն է եւ գլխաւոր նաւահանգիստ, թէեւ շոգենաւերուն չընծայեր ապահովութիւն՝ երբ օդը փոթորկալից ըլլայ։ Ունի իբր 8000 բնակիչ։ Այս քաղաքը հին Կիտիոնն է, Ստոյիկեանց հիմնադիր Զենոնի հայրենիքը։ Աւանդութիւնը հոն կը բերէ Ղազարոսը եւ հոն կը թաղէ զայն՝ երկրորդ եւ վերջնական մահէն յետոյ։ Իր անուան կառուցուած եկեղեցին հաւատացեալներու ուխտատեղի է։ Լառնաքայէն Նիկոսիա, ինչպէս ուրիշ շատ տեղեր ալ, շինուած է կառուղի մը 26 մղոն, որ կը տեւէ 4 ժամէ աւելի։ Թէեւ փոքրիկ քաղաք եւ խոնաւութեան ենթակայ՝ ոմանք Նիկոսիայէն աւելի կը սիրեն այս տեղը՝ իբրեւ նաւահանգիստ։ Քաղաքը կը բաղկանայ երկու մասէ, — Սքալա (Նաւահանգիստ) եւ բուն Լառնաքա կամ Թուզլա (աղալիճ)։ Երկու մասերը իրարմէ կը զատուին իբր մէկ մղոն հեռաւորութեամբ։

Լառնաքայէն մինչեւ Բոր-Սայիտ՝ 250 մղոն է, եւ իբր 24 ժամ՝ փոքր շոգենաւերով։ Մինչեւ Իսկէնտէրուն՝ 200 մղոն է, մինչեւ Պէյրութ՝ 120 մղոն։

Լիմասոլ, կղզիին երկրորդ նաւահանգիստն է հարաւային ծովեզերքին վրայ։ Ունի 8300 բնակիչ։ Այս քաղաքը աւելի եւրոպական ձեւ ունի։ Գինիի արտածութեան գործն ալ մեծ մասամբ հոս կը կատարուի։ Բոլոր շոգենաւերը՝ Լառնաքայէն առաջ կամ վերջ հոս կը հանգչին։ Այս քաղաքին մէջ կայ Ֆրանմասոնական օթեակ մը։ Լիմասոլէն Լառնաքա կը տեւէ ծովով չորս ժամ։ Բաֆոս եւ Քիրենիա նաւահանգիստները, որոնցմէ առաջինը կղզիին արեւմտեան կողմը կը գտնուի, երկրորդը՝ հիւսիսային. մեծ կարեւորութիւն չունին եւ սովորաբար առագաստաւոր նաւերով միայն հաղորդակցութեան մէջ են։

Ֆամակուսթա կամ Մաղուսա, Կիպրոսի արեւելեան ծովեզերքին վրայ, նշանաւոր է իր անցեալ ճոխութեամբ։ Նաւահանգիստն ալ շատ ընդարձակ է, բայց հիմա յատակը լեցուած ըլլալով՝ շոգենաւերու երթեւեկութեան յարմար չէ։ Բնակիչները թուով 100,000ի կը հասնէին երբեմն, հիմա 871 հոգի են։ Մօտակայ Վարօշիա գիւղաքաղաքը, որ Ֆամակուսթայի մաս կը համարուի՝ 2723 բնակիչ ունի։

Ֆամակուսթայի նաւահանգիստին յատակը մաքրելու ձեռնարկուեցաւ այս տարի։ Հետեւաբար քիչ ատենէն պիտի վերակենդանանայ եւ նորէն պիտի ըլլայ կղզիին առաջին ծովաքաղաքը։

⁂

Առեւտրական գործունէութեան մասին՝ Կիպրոս կղզին ունեցած է շատ նշանաւոր անցեալ մը։ Միջին դարերուն, երբ Արեւելքի լատին իշխանութիւնները տկարացան եւ ուրիշներ աւելի զօրացան, եւրոպացի վաճառականները սկսան հեռանալ Սուրիոյ ու Եգիպտոսի նաւահանգիստներէն եւ իրենց մթերանոցները հիմնեցին աւելի ապահով կէտերու վրայ։ Այս կէտերէն մէկն էր Կիպրոս։ Հետեւաբար, ասիական ու եւրոպական վաճառականութեան խառնարան մը դառնալով՝ Կիպրոս մեծ կարեւորութիւն ստացաւ եւ անսահման հարստութիւն դիզեց։ ԺԴ. դարու հեղինակներէն մէկը՝ Կիպրոսի ճոխութեան մասին խօսելով, կը վկայէ թէ Նիկոսիայի ազնուականի մը համար տարեկան 3000 գուլդէն եկամուտը այնչափ միայն նշանակութիւն ունէր, որչափ որ մէկ քանի շիլինի կամ ֆրանքի հասոյթ պիտի ունենար ուրիշ տեղերու համար։ Այն ատեն կղզիին առաջին վաճառատեղին էր Ֆամակուսթա նաւահանգիստը, որուն հարստութիւնը պատմելու առթիւ յիշեալ հեղինակը սապէս գրած է. — «Կ'ըսեն թէ այս քաղքի բնակիչներէն մէկին աղջիկը նշանտուքին ատեն օժտուեցաւ այնպիսի ադամանդներով որ Ֆրանսայի արքայական թագի գոհարներէն աւելի կ'արժէին։ Ֆամակուսթայի վաճառականներէն մէկին համար ալ կը պատմուի թէ ոսկեղէն գնտակ մը 60,000 գուլդէնի ծախած է։ Գնտակին վրայ կային չորս գոհարներ, — զմրուխտ, կարկեհան, մարգարիտ եւ յակինթ։ Մէկ քանի տարի յետոյ վաճառականը 100,000 գուլդէն առաջարկեց գնողին, սակայն այս վերջինէն կողմէ մերժուեցաւ։ Ոսկեճամուկ դիպակներու, ծանրագին կերպասներու եւ բազմատեսակ գոհարներու առատութիւնը եթէ նկարագրեմ՝ անհաւատալի պիտի թուի։ Միայն հալուէն որ ուրիշ տեղեր մեծ արժէք ունի, հոս այնչափ հասարակ է որ անոր յարգ չեն ընծայեր»։

(Շարունակելի)

ռաջնորդը կուռ մը չուզէ իրմէ՝ վարժարանին ի նպաստ։ Սղերդցին կարծես դպրոցներուն օգնելը իբր պարտք մը չի ճանչնար իրեն համար, եւ ամէն ինչ ձրի վայելել կ՚ուզէ։

Այս ակամայ զեղչումներէն եւ երկար յառաջաբաններէն յետոյ՝ դառնանք մեր նիւթին. քննենք ու տեսնենք թէ գորգաշինութեան արհեստը պէ՞տք է սորվեցնել մեր աղջիկներուն, թէ ո՞ր աստիճան կարեւորութիւն ունի մեզի համար, եւ թէ անոր տարածման համար հարկաւոր եւ անհրաժեշտ միջոցները ապահովուա՞ծ են։

Ինչպէս տեսանք, Սղերդցի Հայուհին ինքնին ո՛ր եւ է շահաւոր զբաղում մը չունի, եւ, իբր մարդ, ընկերական ի՛նչ դիրքի վրայ որ ըլլայ եւ ո՛ր դասակարգին ալ պատկանի, աշխատելու եւ ի հարկին դրամ իսկ շահելու է՝ իրեն եւ իրեններուն դիւրակեցութեան սատարելու համար։ Այս պարագային մէջ, ուրեմն, մեր աղջիկներուն գորգագործութիւն սորվեցնելը անհրաժեշտ պէտք մըն է մայրենի լեզուին եւ կրօնքին ուսուցումէն անմիջապէս ետքը։ Փորձը ցոյց տուաւ որ անոնք ընդունակ են արհեստ սորվելու եւ օրէ օր յառաջդիմելու ձգտում ունին։ Գորգաշինութեան արհեստին ծաւալումը Սղերդի մէջ արդարեւ՝ մեծ բարիք մը կրնայ ըլլալ եւ գլխաւոր զբաղումը Սղերդցի կնկան՝ որուն գործ հայթայթելէ զատ, ճաշակը պիտի կրթէ եւ ազնուացնէ եւ որ աւելի կարեւոր ու կենսական է, ապրուստ մը պիտի ապահովէ։ Հոս բուրդին գինը մատչելի է եւ ներկերը աժանագին ըլլալէն զատ անեղծ ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Տէհնցիները քաջ վարպետներ են անեղծ եւ ամէն գոյնով բուրդ ներկելու արհեստին մէջ։ Սղերդցին առանց դժուարութեան անոնցմէ կրնայ սորվիլ ներկարարութիւնն ալ՝ շահաբեր եւ առանձին արհեստ մըն ալ աս է։

Այս ամէնը շատ լաւ, բայց ինչպէս վերը ըսինք, մեր Առաջնորդ Հայրը դրամ չունի, ժողովուրդը աղքատ է եւ դպրոցներուն իսկ չի կրնար կամ չուզեր սատարել. վաճառականներուն մէջ ալ ընկերութիւն մը կազմելը եթէ ոչ անպատեհ կամ անհնարին, գէթ շատ դժուար է։ Ուրեմն ի՞նչպէս կարելի է յառաջ վարել գործ մը՝ որուն անհրաժեշտ ու հարկաւոր միջոցները ապահովուած չեն։ Սղերդի մէջ գորգաշինութեան պէս օգտակար եւ խոստմնալից արհեստի մը տարածման նպաստող առաջին բարերարը կամ գլխաւոր ձեռնարկուն ո՞վ կրնայ ըլլալ։ Գործերու այս աննպաստ հանգամանքներուն մէջ ստիպուած ենք դուրսէն սպասել մեկենասի՝ յանձին Նպաստից Յանձնաժողովի, որուն կանանչ սեղանին վրայ կը գտնենք մեր այս խնդիրներն ալ՝ Որբանոց-Արհեստանոցներու շարքին մէջ՝ վերջնական եւ բարւոք լուծման մը ակնկալութեամբ։ Յուսով ենք որ Սղերդի մէջ Որբանոցի մը բացման համար հրապարակաւ մեր ըրած երբեմնի դիմումներուն բաղդին չպիտի արժանանայ գորգաշինութեան արհեստին տարածման համար մեր վերջին խնդրառաջարկն եւ գոհացուցիչ նպաստ մը պիտի փութացուի այդ նպատակաւ։

Սղերդ ԲԶԷ

Արտաքին Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նախարարաց խորհուրդը.— Պատերազմական նոր նախարարը.— Անթել հեռագիր։

Պերլին, 14 օգոստոս.— Նախարարները այս առտու գումարուեցան Պերլինի պալատան մէջ։ Վիլհէլմ կայսրը կը նախագահէր։ Այդ գումարման մասնակցեցան նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը եւ Բրուսիոյ ելմտական, ներքին, դատական, երկրագործական ու հանրօգուտ աշխատութեանց նախարարները։ Պատերազմական նոր նախարար Այնէմ զօրավարն ալ ներկայ գտնուեցաւ։ Խորհրդակցութիւնները տեւեցին երկու ժամ՝ մինչեւ կէսօր։ Խորհրդակցութիւնները գաղտնի պահուեցան, բայց ընդհանուր կարծիքին նայելով՝ Սիլէզիոյ ողողումներէն աւելի կարեւոր խնդիրներ նկատողութեան առնուած են։

— Պատերազմական նոր նախարար Այնէմ զօրավարը Հանովէրի մէջ ծնած է. յիսուն տարեկան է։ 1870ի Ֆրանքօ-գերման պատերազմին առեն զինուորական ուսանող էր։ Տասը տարի ետքը սպայակոյտին մէջ մտաւ եւ հոն կատարեց իր ամբողջ ասպարէզը։ Վերջերս պատերազմական պաշտօնարանին մէջ տնօրէն էր պատերազմական ճիւղին։ Զօրավարը լաւ ատենախօս է։ Երեսփ. Ժողովին մէջ մեծ յաջողութիւն ունեցաւ ընկերվարականներու դէմ մղած պայքարովը։

—Կայսրը բրուսիական «Արծուիք» պատուանշանը տուաւ պատերազմական նախորդ նախարար ֆոն Կօսլէր զօրավարին, որուն նաեւ ինքնագիր նամակ մը ուղղելով, շնորհակալութիւն յայտնեց մատուցած ծառայութիւններուն համար։

—Գերմանիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ անթել հեռագրի համար գումարուած նախնական համաժողովը հինգշաբթի օրը աւարտած է իր աշխատութիւնները։ Այդ համաժողովին մէջ Պետութեանց ներկայացուցիչներէն շատերը համաձայնութիւն մը գոյացուցեր են՝ անթել հեռագիրը միջազգային կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու մասին հիմնական սկզբունքներուն վրայ։ Այդ համաձայնութեան բերմամբ, հաւանօրէն Գերմանիա, քիչ ատենէն, Եւրոպայի ծովային տէրութեանց ու Մ. Նահանգաց պիտի ուղղէ հրաւէր մը՝ ընդհանուր համաժողովի մը համար միջազգային համաձայնութիւն մը գոյացնելու՝ որպէս զի անթել հեռագիրը կանոնաւորութեան տակ առնուի եւ անոր գործադրութեան մասին տրամադրութիւններ սահմանուին։

ՌՈՒՍԻԱ

Ծայրագոյն Արեւելք.— Գերման մամուլը.— «Կրաժտանին» լրագիրը.— Քորէա։

Պերլին, 14 օգոստոս.— Գերման լրագիրները որոնք հաւատարիմ կը մնան այն սկզբունքին թէ Մանչուրիան չի շահագրգռեր Գերմանիան, չեն խօսիր Ռուսիոյ կողմէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ձեռք առնուած վերջին միջոցին վրայ։ Վոսիշէ Ցայթունկ կ՚ըսէ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի ռուսական նոր փոխարքայ Ալէքսիէվ ծովակալին տրուած իշխանութիւնը սա նշանակութիւնը ունի որ Մանչուրիան եւ Լիաօ-Թունկի թերակղզին ռուս պետութեան կցուած են։

Պետերսպուրկ.— Մէշչերսքի իշխանը ազդարարութիւն մը ստացաւ Կրաժտանինի մէջ հրատարակուած յօդուածի մը համար՝ նահանգային վարչութեան վերին իշխանութեան մասին։

Սէուլ.— Քորէայի ճապոնական դեսպանը, անցեալ չորեքշաբթի, նորէն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Քորէայի արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Այս վերջինը յայտարարեց թէ այն պայմանադրութիւնը որով Եոնկ-Ամ-Փոյի երկիրը Ռուսիոյ վարձուած է, տակաւին չէ աւարտած։ Յարեց թէ պիտի ջանայ օտար վաճառականութեան առջեւ բանալու Վի-Եուդեար, վասն զի համոզուած է որ ատիկա օգտակար պիտի ըլլայ երկրին։

ԱՆԳԼԻԱ

Ովկեանոսի սենտիքան.— Խորհրդարանին փակումը.— Լորտ Սոլզպէրի։

Լոնտոն, 14 օգոստոս.— Անցեալ չորեքշաբթի Լոնտոնի մէկ մեծ օթէլին մէջ գումարում մը ունեցան գերմանական նաւային զանազան Ընկերութեանց տնօրէնները՝ նախագահութեամբ Գերմանիոյ ամէնէն մեծ ելմտագէտին՝ Պ. Պալլինի որ ամէնէն մտերիմ խորհրդականն է Վիլհէլմ կայսեր։ Գաղափարը բաւական տարօրինակ էր. առաջին անգամ ուշադրութիւն չէր հրաւիրած, բայց հիմա լուր կայ թէ Վիլհէլմ Բ. ներշնչողը եղած է այդ ձեռնարկին։ Ոմանք կ՚ըսեն թէ նմանութիւն մըն է Բարիզի մէջ գումարուած բրիտանական առեւտրական սենեակներու համաժողովին, ուրկէ մեծ մասամբ առաջ եկած է Ֆրանսայի ու Անգլիոյ սիրալիր մերձեցումը։ Ատիկա առաջին քայլ մը պիտի ըլլայ դէպ ի հաշտութիւն մը գերման առեւտրական աշխարհին եւ անգլիացի հակառակորդներուն միջեւ, բայց ուրիշ աւելի հաւանական զրոյց մը կայ՝ այն է թէ կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ Պ. Բիէրբընթ Մորկէնի սէնտիքային դէմ։ Գերման Ընկերութիւնները, հետեւելով այն դիւանագիտութեան որ մինչեւ հիմա յաջողած է քանի մը անգամներ իրենց երկրին համար, սկսեր են կարելի եղած առաւելութիւնները ձեռք բերել՝ Ամերիկացիներուն հետ կատարուած բանակցութիւններէն. այս վերջինները հիմա Անգլիացիներուն կողմը դարձած են եւ կ՚առաջարկեն անոնց միաբանութեամբ կործանել իրենց առաջին դաշնակիցները։

—Անգլիոյ Խորհրդարանին նստաշրջանին փակումը, այսօր, կատարուեցաւ, սովորական արարողութիւններով՝ Լորտերու Ժողովին մէջ։ Կէս օրը երկու ժամ եւ քիչ մը աւելի անցած ատենապետը իր ծիրանեգոյն եւ սպիտակ կզաքիսի մուշտակով զարդարուն համազգեստը հագած, բազմեցաւ իր աթոռին վրայ։ Լորտերը այնքան բազմաթիւ չէին։ Քիչ ետքը ժամանեցին չորս գոմիսէրները, որոնք Լորտերու Ժողովին ատենապետին հետ, թագաւորը կը ներկայացնեն այդ առթիւ, եւ ներս մտան իրենց հանդիսական համազգեստներով։ Ընդդիմադիրներու նստարաններուն վրայ քանի մը առանձնաշնորհեալ կիներ բազմած էին։ Քիչ յետոյ հասաւ նաեւ Երեսփ. Ժողովին ատենապետը՝ բազմաթիւ երեսփոխաններով։ Նախ կարդացուեցաւ արքայական այն գիրը որ գոմիսէրներուն արտօնութիւն կու տայ թագաւորին անունով գործելու։ Ապա արքայական հաւանութիւնը շնորհուեցաւ վաւերացուելիք օրինագիծերու։ Լորտերու Ժողովին ատենապետը ապա կարդաց գահաճառը որ նախ կը յիշէ Էտուարտ Է.ի՝ Բորթուկալի, Իտալիոյ ու Ֆրանսայի մայրաքաղաքներուն տուած այցելութիւնը որ լաւ արդիւնքներ տուած է. նաեւ Պ. Լուպէի Լոնտոն ուղեւորիլը, որ, կը յարէ գահաճառը, պատճառ եղած է մեծ արտայայտութեան մը երկու երկիրներուն միջեւ տիրող փոխադարձ սիրալիր զգացմանց։ Գահաճառը կը յիշէ Իրլանտայի տրուած արքայական այցելութեան լաւ արդիւնքները. նաեւ կը շեշտէ Խորհրդարանին փակուող նստաշրջանին մէջ քուէարկուած երկու գլխաւոր ծրագիրները՝ Իրլանտայի կալուածատէրերէն հողերը գնելու եւ վարձակալներուն վաճառելու, ինչպէս նաեւ Լոնտոնի մէջ ալ դպրոցական բարենորոգումները գործադրելու խնդիրոյն։ Ժամը 2.35ին Խորհրդարանին նստաշրջանը փակուած էր։

—Զանազան աղբիւրներէ առնուած լուրերու նայելով, Լորտ Սոլզպէրիի հիւանդութիւնը կեցած է, վասն զի հիւանդը բաւական հանդարտ գիշեր մը անցուցած է եւ բարւոքումն ալ կը շարունակէ։ Լորտ Սոլզպէրիի հիւանդութիւնը թէեւ ծանր հանգամանք մը ունի, սակայն կը յայտարարուի թէ ընտանիքին անդամները չեն կարծեր որ անմիջական վտանգ մը ըլլայ։ Իրիկուան ժամ 5ին նշանաւոր բժիշկ Սըր Տուկլաս Բաուէլ Հաթֆիլտ ժամանեց եւ կէս ժամու չափ մնաց Լորտ Սոլզպէրիի մօտ։ Իրիկուան ժամ 6ին բժշկական սա տեղեկագիրը հրատարակուեցաւ.— «Այս իրիկուն ալ կը շարունակէ Լորտ Սոլզպէրիի վիճակին թեթեւ բարւոքումը։» Վաղը առտու նորէն տեղեկագիր մը պիտի հրատարակուի։ Իրիկուան ժամ 10ին Հաթֆիլտէն կը հեռագրեն թէ առտուն տեսնուած ուժերու թեթեւ բարւոքումը ամբողջ օրը շարունակած է եւ թէ Լորտ Սոլզպէրիի վիճակը միշտ կայուն է։

ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Միջադէպը.— Արարքը.— Ձերբակալման պարագաները։

Պելֆոր, 14 օգոստոս.— Ոստիկանութեան հրամանով իբրեւ լրտես ձերբակալուեցաւ երեսուն տարեկան Ալզասցի մը, որ վերջերս Մոնթէնի մէջ, սահմանագլուխին մօտ ֆրանսական գիւղաքաղաք, էկրըմանի դղեակը գնած էր։ Այդ անձին անունն է Իֆֆէնէքէր։ Պըլչոհոնի մէջ ծնած է, Ալզաս, ընտանիքը Մէն-Բան (Ալզաս) կը բնակի։ Գերմանիոյ մէջ կատարելով զինուորական ծառայութիւնը, յաճախ Ալզաս կ՚երթար։ Ինքզինքին վրայ մաքսանենգի կասկածներ յարուցանել տուած էր, աւելի ծանր արարքներ ծածկելու համար։ Դղեակին գնումն ալ նոյն նպատակով եղած էր։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Օր. Հօպհաուզ.— Պօէրներու կեդրոնացման բանակետղեր.— Գթութեան հրաւէր։

Լոնտոն, 14 օգոստոս.— Սաուր Աֆրիքէն Նիւզ կը հրատարակէ նամակ մը Օր. Հօպհաուզի, վեհանձն բարերարուհիին, որուն տեղեկագիրները կեդրոնացման բանակետղերու մէջ վար դրուած Պօէրներուն մասին, այնքան մեծ աղմուկ յարուցին։ Նամակագիրը կ՚ըսէ թէ Զուխբանսպէրկի, Տուլլսթրոմի, Պէլֆասթի, Ռէյցի եւ Հայլպրոնի մէջ պոէր ընտանիքներ անօթութենէ կը մեռնին։ Ատոնք կը դիմեն այն քաղաքները, ուր արդէն բազմաթիւ կարօտներ կան։ Նոյն տեղերը տարօրինակ համախմբում մը կայ դրամի, մեծաքանակ պաշարի եւ սովի։ Տեղական կառավարութիւնը փոխատուութիւն չըներ։ Պաշարի իւրաքանչիւր առաքման հետ հաշուեցոյց մը կայ։ Ժողովուրդը կը վախնայ թէ պարտքերը կ՚աւելնան եւ արդէն հատուցանելու յոյս բնաւ չունի, Օր. Հօպհաուզ սրտագրաւ հրաւէր կը կարդայ հանրային գթութեան։

ԱՆԹԻԼԵԱՆՆԵՐԸ

Ահարկու փոթորիկը.— Վնասներ փճացած.— Նորանոր տեղեկութիւններ։

Նիւ-Եորք, 14 օգոստոս.— Ֆոր-տը-Ֆրանսի ամերիկեան հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ շաքարեղէգի, քաքաօյի եւ խահուէի բերքերը փճացած են։ Բոլոր գիւղերն ալ վնասներու ենթարկուած են։ Հազարաւոր տուներ կան փլած. մարդու կորուստը քիչ է։

Քինկսթըն.— Ճամայիքա շատ վնասուեցաւ վերջին փոթորիկէն։ Ընդհանուր վնասը քառասունհինգ միլիոն ֆր. կը հաշուուի։ Քինկսթըն ամէնէն աւելի վնասներու ենթարկուեցաւ։ Աղէտին հետեւեալ առտուն փողոցները տխուր տեսարան մը կը պարզէին։ Հեռագրական թելերը գետինը տարածուած էին՝ անլուծելի կերպով խառնուած ելեկտրական լոյսի եւ թրամուէյի թելերուն։ Նաւահանգիստին մէջ խարսխած նաւերը այնքան չվնասուեցան, սակայն փոքրերը ընկղմեցան եւ կամ մեծամեծ վնասներու ենթարկուեցան։ Բորթ-Անթոնիօ, ամերիկեան պտուղներու վաճառականութեան գլխաւոր կեդրոնը, շատ վնասուեցաւ։ Հազարաւոր անձեր անապաստան եւ բոլոր պէտքերէ զուրկ կը գտնուին. Սովէ կը վախցուի։ Բորթ-Անթոնիոյի մէջ գումարում մը կատարուելով որոշուեցաւ հրաւէր կարդալ անգլիացի ու ամերիկացի ժողովուրդներուն գթութեանը։ Կառավարիչը հեռագրեց Պ. Չէմպըրլէնի, խնդրելով որ հանգանակութիւն մը բանայ՝ արկածեալներուն օգնելու համար։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐԿԱԾԸ

Ցաւակցութիւններ.— Օգնութիւններ.— Քաղաքապետութեան յանձնաժողովը.— Հոգեհանգիստ։

Բարիզ, 15 օգոստոս.— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսը խնդրեց Պետերսպուրկի ֆրանսական դեսպանէն որ Բարիզի ստորերկեայ երկաթուղիին արկածին առթիւ իր ցաւակցութիւնները յայտնէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին։

—Բարիզի իտալական, ամերիկեան, սպանիական եւ ուրիշ դեսպաններ իրենց կառավարութեանց ցաւակցութիւնները հաղորդեցին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին։

—Բարիզի արքեպիսկոպոս Ռիշար կարտինալը Վատիկանի արտաքին գործոց առժամեայ նախարարէն սա հեռագիրը ստացաւ.— «Վեհափառ քահանայապետը, Բարիզի ստորերկեայ երկաթուղիին աղէտին լուրէն մեծապէս զգածուած, ինծի կը յանձնէ Ձեր Գերապատուութեան յայտնելու իր ցաւագին համակրութեան զգացումները այդ տխուր պարագային մէջ։ Ն. Սրբութիւնը Աստուծոյ կ՚աղօթէ զոհերու յաւիտենական հանգիստին համար, եւ իր առաքելական օրհնութեամբը, երկնից շնորհը կը խնդրէ այդքան մեծ դժբաղդութեան մը ենթարկուած ընտանիքներու եւ անհատներու համար։»

—Ռիշար կարտինալը, այդ հեռագրին պատասխանելով, երախտագիտութիւն յայտնեց, ըսելով որ առաքելական աղօթքները ու օրհնութիւնը մեծ սփոփանք մը եղած են։

—Բարիզի ու Սէնի երեսփոխաններուն մէկ որոշմամբ համաձայն, անոնց կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ ներքին գործոց պաշտօնատանը, ուր ընդունուեցաւ ընդհանուր քարտուղար Պ. Էսկար Բամպի կողմէ։ Այս վերջինը յայտարարեց թէ նախարարապետին անձնական դիւանին պետը արկածեալ կարօտ ընտանիքներուն բնակարանները երթալով անոնց անմիջական պէտքերուն համար առաջին նպաստ մը բաշխած էր։ Երբ պէտք ըլլայ՝ այդ նպաստը պիտի կրկնուի։ Պ. Ժօզէֆ Ռէնաք հազար ֆր. յանձնեց քաղաքապետին՝ արկածեալներուն բաշխուելու համար։

—Քաղաքապետութեան կողմէ կազմուած քննիչ յանձնաժողովը, երէկ, երկարատեւ նիստ մը ունեցաւ եւ գրեթէ մինչեւ վերջը լսեց ոստիկանութեան տեսուչ Պ. Լէբինի յայտարարութիւնները, զորս գաղտնի պահել որոշուեցաւ. ատոնք մասամբ կը վերաբերին արկածին առաջ բերած պատասխանատուութիւններուն։ Պ. Լէբին, ասկէ շատ առաջ գուշակելով հրդեհի արկած մը, քանի անգամներ, առանց արդիւնքի, յանձնարարեր է զգուշական միջոցներ ձեռք առնել։ Պ. Լէբին որոշեր է, արկածը պատահելէ վերջը, աւելի ընդարձակ շրջանակի մը մէջ գործադրել օրէնքի միջոցաւ իրեն տրուած հսկողութեան իրաւունքը։ Յանձնաժողովը որոշած է հիմնականէ կարեւոր փոփոխութիւններ պահանջել ստորերկեայ երկաթուղիին շահագործմանը համար։ Ի մէջ այլոց կ՚ըսուի թէ պիտի անջատուին շարժիչ գործիքները եւ ուղեւորներու կառաքերը, ելեկտրականութիւնը հաղորդող գործիքը պիտի տեղափոխուի, կառախումբերու քաշելու դրութիւնը պիտի փոխուի, վակոնները եւ այլն դիւրավառ փայտերէ պիտի չշինուին, դուրսէն առնուած լոյսեր պիտի գործածուին պէտք եղած ատեն վառելու համար, իւրաքանչիւր կայարանի մէջ ջուր պիտի պահուի, ազատման սանդուխներ պիտի շինուին եւ այլն։ Երկաթուղիին Ընկերութեան պատուիրակները որոնք այդ նիստին ներկայ էին, խոստացան ուսումնասիրել այդ փոփոխութիւնները։ Երկուշաբթի թունելին մէջ փորձի համար կրակ պիտի վառուի, տեսնելու համար թէ մուխը ո՞ր աստիճան արագութեամբ կը տարածուի թունելին մէջ։

—Բարիզի արքեպիսկոպոս Ռիշար կարտինալը շրջաբերական մը ուղղելով իր թեմականներուն, հրաւիրեց հոգեհանգիստ կատարել արկածին զոհերուն համար։

ԻՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

Զ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Բաթօի վկայութիւնը.— Տիկին Իւմպէրի ընդմիջումներ.— Ռոմէն Տորինեաք.— Յառաջիկայ նիստը։

Բարիզ, 14 օգոստոս.— Նօտար Պ. Լանքէի վկայութեան ատեն միջադէպ մը պատահեցաւ։ Վկան յայտարարեց թէ իրեն դէմ չանթաժի փորձեր եղած են։ Պ. Լապորի հարցուց թէ վերին իշխանութիւնը, 3 միլիոն 700,000 ֆր. ի կարգադրութեան գործին միջամուխ եղա՞ծ է ուղղակի կերպով, եւ թէ եղած կարգադրութիւնը կէս-պաշտօնական ու ինքնաբե՞ր էր։ Պ. Լանքէ պատասխանեց թէ ո՛չ եւ է ճնշումի չէր ենթարկուած անձնապէս։ Ի վերջոյ վկային հարցուեցաւ թէ Իւմպէրներուն վրայ վստահութիւն ունէ՞ր, քանի որ երկար ատեն զբաղած էր անոնց գործերով։ Պ. Լանքէ պատասխանեց թէ մինչեւ դրամարկղին բացման օրը հաւատացած էր անոնց պարկեշտութեան վրայ։ Վկաներէն Պ. Բաթօի դատարանին ներկայացաւ. երդում ընելէ առաջ ըսաւ թէ հիւանդ էր եւ թէ հակառակ բժիշկներուն պատուէրին՝ եկած էր։ Յետոյ յայտարարեց թէ Պ. Տըլոնքըլը չի ճանչնար ու անոր հետ գործ չէ ունեցած բնաւ. նաեւ թէ իբր փաստաբան յարաբերութիւն ունեցած է Պ. Վալլէի հետ, որուն գումարներ չեն վճարուած բնաւ։ Այս յայտարարութենէն յետոյ հրաւիրուեցաւ իր վկայութիւնը տալու։ Պ. Բաթօի ըսաւ թէ իր յարաբերութիւնները Իւմպէր ընտանիքին հետ՝ 1887 սեպտեմբերէն կը սկսէին։ Միայն 1893ին սկսած էր կասկածիլ Իւմպէրներու վրայ, երբ 3,600,000 ֆրանքի կը հասնէր անոնց փոխ առած գումարը։ Տիկին Իւմպէր քանիցս ընդմիջեց Պ. Բաթօի խօսքերը, ըսելով թէ սխալ են անոնք։ Նախագահը Պ. Բաթօի հարցուց թէ տիկին Իւմպէր կնքուած պահարաններ ցոյց տուա՞ծ էր։ Վկան պատասխանեց թէ տեսած էր այդ պահարանները եւ նոյն իսկ դրամարկղը։ Պ. Բաթօի ըսաւ թէ Եգիպտոս ղրկած իր թղթակցութիւնը, որ 1887—88ի կը վերաբերէր, բնաւ առնչութիւն չունէր Իւմպէրներու գործին հետ։ Նաեւ հերքեց այն ամբաստանութիւնը թէ ինքը մեծաքանակ դրամ առած ըլլար Իւմպէրներէն, պահանջատէրերուն հետ իրաւախոհութիւն կնքելու կամ պահանջները նորոգելու համար։ Տիկին Իւմպէր պահանջեց որ դատական թղթածրարին մէջ գտնուող իր փոքր թուղթը մէջտեղ հանուի՝ եւ թէ անոր մէջ նշանակուած են սկիզբէն ի վեր Պ. Բաթօի կողմէ վճարուած գումարները։ Կ՚ուզէին 250,000 ֆրանք առնել, բայց Պ. Ռէթլինկէր բանակցելով 235,000 ֆր. տրուեցաւ Պ. Բաթօի փաստաբան Պ. Պ. Վալլէի։ Պ. Բաթօի դատարանէն խնդրեց փորձագէտ մը անուանել, հաստատելու համար թէ 250,000 ֆր. Պ. Տըլոնքլի ու 235,000 ֆր. Պ. Վալլէի տալը արձանագրուա՞ծ են իր տոմարակներուն մէջ։ Վկան իր պատւոյն վրայ հաստատեց թէ 10,000 ֆր. միայն առած էր Պ. Վալլէի։ Տիկին Իւմպէր պնդեց իր ըսածին վրայ, աւելցնելով թէ Պ. Ռէթլէնկէր հեռաձայնով իմացուցած էր Պ. Բաթօյի թէ կառավարութեան աջակցութիւնը կը վայելէին, հետեւաբար կրնային սակարկել գումարին վրայ։ Տիկին Իւմպէր պահանջեց որ փորձագէտ մը անուանուի, Պ. Բաթօի տոմարակները քննելու համար։ Պ. Բաթօի համար ըսաւ թէ վամբիր մըն էր ան որ ահագին գումարներ կ՚առնէր իբր միջնորդչէք իր կատարած փոխատուութեանց։ Այսպէս մէկ միլիոն ֆր.ի չափ գումար մը գրպանած էր Պ. Բաթօի, որուն դէմ ի վերջոյ բողոքած էր Տիկին Իւմպէր։ Պ. Բաթօի ի զուր թախանձած էր Տիկին Իւմպէրի, ամէն դրամական գոհացութիւն աչք առնելով, դատական հետապնդումը չշարունակելու համար։ Տիկին Իւմպէր չէր ընդունած, ու Պ. Բաթօի հարցաքննիչ դատաւորին ներկայացած էր. Պ. Լէտէ առաջարկած էր իրաւախոհ ըլլալ։ Նպաստաւոր լեզուով խօսելով ամբաստանեալին վրայ։ Անոր այս պատճառաւ Տիկին Իւմպէր իբր վկայ նշանակել տուած էր Պ. Լէտէն։ Այնուհետեւ Պ. Բաթօի սկսաւ լրագրական պայքար մղել Մաթէնի միջոցաւ, որուն կ՚աջակցէր նախարարութիւնը։ Տիկին Իւմպէր յարեց թէ իր ամուսինը սնանկ հռչակած էին, որպէս զի այդ քսու կահոտը (Բաթօի) անպարտ արձակուէր (ծիծաղներ), բայց Բաթօի չէր յաջողած։ Պ. Պ. Լապորի ու Պիլինէ կը յիշեցնեն պատմական իններորդ ատեանին առջեւ տեղի ունեցած միջադէպերը։ Փոխատուութեանց նորոգման առթիւ Տէր եւ Տիկին Իւմպէրի կողմէ ստորագրուած շնորհակալութեան նամակներու մասին միջադէպ մը ծագեցաւ։ Պ. Ֆրէտէրիք Իւմպէր ըսաւ թէ այդ նամակները ստորագրած էին դանակը կոկորդնուն վրայ։ Տիկին Իւմպէր պահանջեց որ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէ, իր քարտուղարը եւ փորձագէտը վկայութիւն տան։ Նախագահը պատասխանեց թէ պիտի գան անոնք։ Ռոմէն Տորինեաք ուզեց պատմել այն խօսակցութիւնները զորս հեռաձայնի միջոցաւ կատարած է քրոջ հետ, Սպանիա փախչելուն առջի օրը։ Այդ պահուն քթէն սկսաւ արիւն գալ, որով անհասկնալի կ՚ըլլային խօսքերը, թաշկինակը քիթին վրայ բռնած ըլլալուն։ Պ. Բաթօի առաջին գրագիր Պ. Պուրթօ կը թուէ այն պարագաները՝ որով միջամուխ եղած է Իւմպէրներու գործին։ Ի վերջոյ Տիկին Իւմպէր ըսաւ թէ դատաւորներու խորհրդակցութենէն քիչ առաջ պիտի խօսէր։ Նախագահին ուղղելով խօսքը, յարեց թէ կը նախընտրէր բանտին մէջ գտնուիլ քան Պ. Բաթօի տեղ։ Պ. Սաժէ անուն վկայ մըն ալ ներկայացաւ, որ նպաստաւոր վկայութիւններ տուաւ Էմիլ Տօրինեաքի վրայ։ Նիստը վերջացաւ եւ երկուշաբթիի յետաձգուեցաւ յառաջիկայ նիստը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլտըզի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ անտառներու, հանքերու եւ երկրագործութեան Նախարարութեան պաշտօնեաներէն Սըր Ալֆրէտ Սանտիսըն պէյի։

—Բէօյքրէի գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Գոսովայի նահանգին Թաշմանի օգնական Տիգրան էֆ.։

—Կայս. Թիկնապահ անուանուեցաւ Թէշրիֆիէ կայս. շոգենաւին նոր հրամանատար դէր-գնդապետ Էշրէֆ պէյ, որ գնդապետութեան աստիճանին բարձրացաւ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Աւստրիոյ կայսեր, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։

—Կ. Պոլսոյ աւստրօ-հունգարական գաղթականութիւնը, երէկ, տօնեց Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ծննդեան տարեդարձը։ Օսմ. պահականաւը, դեսպանատանց պահականաւերը եւ աւստրօ-հունգարական հպատակներու վաճառատուները եւ տուները դրօշներով զարդարուած էին. կէս օրին օսմ. պահականաւը թնդանօթ արձակեց։

—Դեսպան Պառոն ֆոն Գալիչէ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաներով, երէկ առտու, դեսպանատան պահականաւով Ենիգիւղէն իջաւ եւ գնաց Բերայի Սանթա-Մարիա եկեղեցին, ուր Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ եւ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին նաեւ պապական նուիրակին փոխանորդը, աւստրիացի կղերականներ, աւստրօ-հունգարական գաղթականութեան երեւելիները եւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը։ Եկեղեցիին գաւիթին մէջ երկու կարգի վրայ բարեւի կեցած էին Թաուրուս պահականաւին նաւաստիները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Պառոն ֆոն Գալիչէ գնաց Բերայի դեսպանատունը եւ շնորհաւորական ընդունելութիւն մը կատարեց սպիտակ սրահին մէջ։ Ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ Արեւելեան երկաթուղիներու, աւստրիական նամակատան եւ աւստրօ-հունգարական վարժարաններու տնօրէնները։ Դեսպանը կեցած էր Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր կենդանագրին առջեւ՝ շրջապատուած դեսպանատան պաշտօնատարներէն։ Աւստրօ-հունգարական բարեգործական Ընկերութեան նախագահ Պ. Տօքթօր շնորհաւորական ուղերձ մը կարդաց։ Պառոն ֆոն Գալիչէ պատասխանեց. դրուատականը ընելով Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր եւ երեք անգամ «Կեցցէ՛» գոչելով, որուն մասնակցեցան բոլոր ներկաները։ Յետոյ դեսպանին հրաւէրով ներկաները նաեւ «Կեցցէ» գոչեցին Վեհ. Սուլթանին համար, որուն հովանիին տակ կը զարգանայ աւստրօ-հունգարական գաղթականութիւնը։ Միանգամայն բաժակներ պարպուեցան Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր եւ դեսպանին կենացը։ Կ. Պոլսոյ սերբ գաղթականութիւնն ալ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց։

—Կայս. Պալատան կողմէ կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար Շաքիր փաշա ու արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները շնորհաւորական այցելութիւն տուին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանին։

—Օտար դեսպաններն ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուին Պառոն ֆոն Գալիչէի։

—Երէկ գիշեր դեսպանատան Ենիգիւղի ամարանոցին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. նուագածուներու խումբը Ենիգիւղ գնաց եւ թէ՛ հացկերոյթին ատեն եւ թէ յետոյ նուագեց։

—Լոյտի Տաֆնէ շոգենաւը Ենիգիւղի առջեւ երթալով, գիշերը լուսավառութիւն եւ հրախաղութիւններ կատարեց։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՈՒՂՂՈՒԱԾ.— Սապահ հետեւեալը կ՚արտատպէ Բեշթեր Լոյտէն.

«Պետերսպուրկ, 15 օգոստոս.— Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսը, ամսոյս 12 թուականով հեռագիր մը ուղղելով Սոֆիայի դիւանագիտական ռուս գործակատարին, յայտարարեր է թէ հիւպատոսական տեղեկագիրներու նայելով, Պուլկարիոյ մէջ երեւան ելած չարագործ աւազակները հոս ու հոն կ՚ապաստանին եւ անմեղներու վրայ կը յարձակին։ Արտաքին գործոց նախարարը նաեւ հրամայեր է դիւանագիտական գործակատարին՝ խստիւ ազդարարել պուլկար իշխանապետութեան թէ պէտք է բոլորովին բնաջնջել ընէ չարագործ ապստամբները։ Լամստորֆի կոմսը յարեր է թէ Ռուսիա բնաւ չէ շեղած առաջուընէ ի վեր հետեւած ընթացքէն։»

ԶՂՋՈՒՄ ՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁ.— Էտիրնէի գաւառական թերթը, կ՚ըսէ թէ, Գըրգքիլիսէի Թաշթէփէ գիւղին ժողովուրդը որ ասկէ առաջ կարգ մը անմիտ թելադրութիւններէ խաբուելով Արեւելեան Րումէլի փախած էին, այս անգամ զղջացած ու իրենց գիւղը վերադարձած են, ուր իրենց գործերովը զբաղիլ սկսած են։ Ատոնք տեղական կառավարութեան ապահովութիւն տուեր են թէ ալ եւս այդ տեսակ խաբկանքներու անսալով պիտի չհեռանան։

— Գոսովայի գաւառական թերթը կ՚ըսէ թէ Բռավիշթէ գաւառակին Սալոֆ ու Հէնօ գիւղերու ժողովուրդէն տասը հոգի որոնք անցեալները Պուլկարիա փախած էին, զղջացած ըլլալով վերադարձեր եւ տեղական կառավարութեան դիմեր են, ապաւինելով կայս. գթութեան եւ ներման, եւ խոստանալով ալ եւս չգտնուիլ հաւատարմութեան հակառակ ընթացքի մէջ. նաեւ արտօնութիւն խնդրելով վերահաստատուիլ իրենց գիւղերուն մէջ։ Ատոնց այդ աղերսը ընդունուեր է եւ իրենց գիւղերուն մէջ վերահաստատուեր են։

— Բրէշովայի Բէրման գիւղէն Բէլթան անուն անձը որ իր հօրը ու կնոջը հետ ասկէ առաջ Սերպիա գացած էր, վերջերս իր գիւղը դառնալով զղջում յայտներ եւ արտօնուեր է հոն վերահաստատուելու։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, որ Մոնաստըրի կուսակալի փոխանորդ կարգուած է, կիրակի իրիկուն իր հետեւորդներովը, մասնաւոր կառախումբով Մոնաստըր ժամաներ է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ երեւելիներէն Մէնշավի, որ իր եւ կնոջը անունով 2500 ոսկի նուիրած էր Պօզի երկաթուղիին համար, խոստացեր է նաեւ տարեկան հազար ոսկի նուիրել մինչեւ որ աւարտին նոյն գիծին շինութիւնը։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Մոնիթէօռ կ՚ըսէ թէ կայս. Իրատէի մը համաձայն, քաղաքապետութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով միսին գինը օխային 30—40 փարա իջած է։ Յուլիս 28էն օգոստոս 4 Կ. Պոլիս բերուեցան 9,185 ոչխար որոնք մսավաճառներուն ծախուեցան սա գներով.— Գըվըրճըք՝ օխան $6\frac{1}{4}$, մարիա՝ $5\frac{3}{8}$ եւ դալլաման $4\frac{3}{4}$։

ՖԵՐՈՒԳԻՒՂԻ լատինական գերեզմանատան մէջ, երէկ առտու, հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Խրիմի պատերազմին մեռնող իտալացի զինուորներուն համար։ Ներկայ էին դեսպան տի Մալասբինա մարքիզը, խորհրդականը, զինուորական կցորդը եւայլն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ յանձնաժողովը այցելեց Ֆէնէրի ու Խըլըպի թաղերը. երէկ ալ այցելեց Խասգիւղ եւ Ոսկեղջիւրի եզերքին բոլոր տեղերը մինչեւ Ազապ Գափու։

— Երկուշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք ու մէկ մահ պատահեր են։

—Օգոստոս 9էն 15 (Ն. Տ.) Ճիսրը-Շուղուրի մէջ քոլերայի 13 դէպքեր ու 10 մահեր պատահած են, սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ՝ 109 դէպք ու 102 մահ եւ Դամասկոսի մէջ՝ 68 դէպք ու 54 մահ։ Քոլերա երեւան ելած տեղերու մէջ սկիզբէն մինչեւ հիմա պատահած դէպքերուն թիւն է 3182 եւ մահերը՝ 2631։

—Պէրութի մաքրանոցին մէջ օգոստոս 11ին (Ն. Տ.) քոլերայէ մէկ դէպք պատահեր է սուրիական Տրիպոլսէն հոն ժամանած առագաստանաւի մը մէջ։

—Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդը որոշեց օգոստոս 6/19էն սկսեալ տասը օրուան քարանթինայի եւ ախտահանութեան ենթարկել սուրիական Տրիպոլսոյ եզերքը գտնուած Արվատ կղզիին ժամանումները։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը որոշեց բոլոր նաւամատոյցներուն սրահները միաձեւ կառուցանել՝ երեք տարիճանի բաժնելով զանոնք, կարեւորութեան եւ պէտքին համաձայն։ Վարչութիւնը նաեւ որոշեց այդ առթիւ մրցում մը կատարել ճարտարապետներուն կողմէ ներկայացուելիք նկարներուն եւ յատակագծերուն համար, որոնք մինչեւ տասնըհինգ օր պիտի ընդունուին։ Վարչութիւնը պիտի քննէ ներկայացուածները եւ անոնցմէ ճարտարապետական նոր դրութեան համապատասխան ու գեղատեսիլ նկարուածը ընդունելի դատելով, միանգամայն վարձատրութիւն մը պիտի տայ հեղինակին։ Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալ ուզողները կրնան դիմել Շիրքէթի վարչական Խորհուրդին։

ՍԵՐՎԻՈՅ դեսպանատան գործակատարը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ԱՆԱՏՈԼՑԻ երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէն տոքդ. Զանտէր, երէկ, տեսակցեցաւ ելմտական նախարարին հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ աւստրօ-հունգարական ընդհանուր հիւպատոս Պարոն Սմոլայթնէր Վիէննայի արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ աւելի բարձր պաշտօնի մը կոչուեցաւ։ Պարոնը չորս շաբթէն Վիէննա պիտի ուղեւորի։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐԸ.— Կ. Պոլսոյ ատամնաբոյժերէն մէկը ծրագիր մը մատոյց Ձեռնհաս պաշտօնարանին. առաջարկեց բժշկական վարժարանին մէջ հաստատուելիք ատամնաբուժական դասարանը ընդունուելիք ուսանողներէն գումար մը առնել եւ ատամնաբոյժերու քով երեք տարի ծառայող աշակերտներու անունները, վարձքի մը փոխարէն, արձանագրել բժշկական վարժարանին մէջ հաստատուելիք տումար մը, ինչպէս կ'ըլլայ դեղագործի աշակերտներուն համար։ Այդ կերպով կարգ մը անտեղութեանց առաջքը պիտի առնուի։ Այդ ծրագիրը յանձնուեցաւ քաղաքային բժշկական Խորհուրդին, որ որոշեց նախապէս տեղեկութիւն ուզել Կիւլխանէի ուսումնական հիւանդանոցին տնօրէն Ռիտէր փաշայէ թէ Գերմանիոյ ատամնաբուժական վարժարանին մէջ այդ մասին ինչ գործողութիւններ կը կատարուին։

ՊԱՌՈՆ Լէոման տը Ռօշիլտ, կինը ու աղջիկը Աթմա զբօսանաւով, անցեալ հինգշաբթի, Սէլանիկէն Գավալա ժամանելով, այցելեր են ծխախոտի արտերը ու գործարանները։ Պարոնը քսանըհինգ ոսկի նուիրեր է տեղւոյն հրեայ աղքատներուն համար։ Նոյն իրիկունը Սէլանիկ վերադարձեր են։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը որոշեց Գընալը կղզիին մէջ յոյն աղջկանց որբանոց մը եւ մայրապետներու վանք մը հաստատել։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ մէջ երեւան ելած քոլերան բոլորովին անհետացնելու համար, նորէն չորս բժիշկներ պիտի ղրկուին հոն։

ՋՈՒՐԵՐՈՒ յանձնաժողովը իր երէկուան նիստին մէջ որոշեց Կ. Պոլիս բերուած 60 լիւլէ ջուրերուն 7 լիւլէն կրօնական հաստատութեանց «սէպիլ»ներուն ու աղբիւրներուն յատկացնել, 10ը՝ փողոցներուն առոգմանը եւ 43ը՝ հարկ եղած տեղերու։ Զանազան տեղեր քարուկիր աղբիւրներ պիտի շինուին՝ 20,000ական ղրուշ ծախքով. նաեւ մթերանոցներ պիտի հաստատուին՝ ջուրերու բաշխման համար։ Հալքալըի ջրամբարներն ալ փութով պիտի նորոգուին։

ԵԷՄԷՆԷՆ բերուած ութսուներեք տղաք, որոնք Կ. Պոլսոյ բարձրագոյն վարժարանները ընդունուած են, 200ական ղրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանան։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը որոշեց կարգադրութիւն մը ընել Գարաքէօյի կամուրջին կղզիներու նաւամատոյցին վրայ գտնուած զանազան խանութներու համար, որոնք ուղեւորներու երթեւեկութեանը արգելք կ'ըլլան։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ սահմանագլուխի հրամանատար Հիւսնի փաշա, կ'ըսէ Մալիւմաթ, քննական պտոյտի համար Գաեալար ու Սորովիչ երթալով, անկէ Նասլիճի ճամբով Քէսրիէ ուղեւորեր է։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ.—Մալիւմաթ կ'իմանայ թէ Սպարապետի Դրան հաշուականութեան ճիւղին քարտուղարներէն 22 տարեկան Համդի էֆ. դատաստանի պիտի ենթարկուի, վասն զի գաւառները պաշտօնավարող սպայի մը ամսաթոշակէն Կ. Պոլիս գտնուող ընտանիքին թողած մասին համար 500 ղրուշնոց կեղծ թուղթ մը պատրաստելով, ուրիշի ծախելու ձեռնարկած է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով նկատողութեան առաւ քննիչներուն կողմէ տրուած տեղեկագիրները։

—Մաքսային գործողութիւնները փութով կատարելու համար, վերատեսչութիւնը որոշեց հանգստեան կոչել հիւանդոտ պաշտօնեաները եւ անոնց տեղ նորեր կարգել։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ.—Պէհէօթեանի Ալի էֆ. Պոլսոյ Շահզատէ Պաշիի կողմը իր սեպհական Ֆէվզիէ սրճարանը փլցնելով, անոր տեղ հոյակապ թատրոն մը կառուցանել պիտի տայ։ Այդ մասին արտօնութիւն խնդրած է քաղաքապետութենէն որուն Խորհուրդը շաբաթէ մը ի վեր կը քննէ մատուցուած յատակագծերը ու թատրոնին փոքրադիր մէկ նմոյշը։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Յուլիս 28էն օգոստոս 23, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 220, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 3ը՝ հարսանիթէ, 3ը՝ ծաղկախտէ, 13ը՝ թիֆոյէ, 8ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները՝ զանազան ախտերէ։

ԼՈՅՏԻ Bosnia շոգենաւը որ Բաֆայի առջեւ խրած է, տակաւին չէ ազատուած։ Ամբարանոցները թէեւ ջուր առած է, սակայն գրեթէ բոլոր ապրանքները ուրիշ շոգենաւեր փոխադրուեր են։

ՌՈՒՄՈՒՐ-ԷԼԻԻ առջեւ խրած անգլիական շոգենաւը ազատուեցաւ. բնաւ վնասուած չէ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Մախսուսէի Պէնկազի շոգենաւը, որ երէկ Մուտանիայէն կու գար, ուղեւորները Ղալաթիոյ քարափը հանելէ ետքը, երբ Նալըճէօչկիի առջեւ խարսխանիշին կապուելու կ'երթար, հոսանքէն մղուելով ինկաւ Ռէժիի Սկիւտար շոգենաւին վրայ, որուն մակոյկը քովը կեցած էր։ Այս վերջնոյն նաւաստիներէն Շաքիրօղլը Հարուն, 22 տարեկան, մակոյկը խորտակուելէ ազատելու համար, մէջը նետուեցաւ, սակայն այդ միջոցին Պէնկազի մօտենալով, մակոյկը երկու շոգենաւերուն միջեւ մնաց ու կտոր կտոր եղաւ։ Հարունն ալ ճզմուելով ծովը ինկաւ ու խեղդուեցաւ։

—Գատըգիւղի վրայ արձանագրուած 33 թիւ մակոյկը, երէկ, Պոլսէն նպարեղէն կը տանէր Գատըգիւղ, երբ Գըզգուլէի բացերը հովին սաստկութենէն ընկղմեցաւ։ Մակուկավարները՝ Իսմայիլ ու Ապտուլլահ անմիջական օգնութիւններով ազատուեցան։

ԴԱՎԱՖԻՆ կը գրեն թէ երկու առտու հիւսիսային արեւմտեան սաստիկ հով մը փչեր է. անգլիական շոգենաւ մը Մաճար Գալէսի առջեւ խրեր, բայց քիչ ետքը ազատուեր է։ Անգլիական ուրիշ շոգենաւէ մը քարանթինայի կայանը մակոյկ ղրկուելու պահուն, նաւազ մը ծովը ինկեր, սակայն ազատուեր է։ Օսմ. առագաստանաւ մը, քսան հազար օխա ածուխ եւ հարիւր չէքի փայտ ծովը նետելով հազիւ կրցեր է նեղուցէն ներս մտնել՝ առագաստները կտոր կտոր եղած։

ՅՈՒՍԱՀԱՏՆԵՐ.—Պոլսոյ Գոճա Մուսթաֆա Փաշա թաղին մէջ Միւհիէտտին անուն մարդ մը իր նոր շինել տուած տան վերի յարկէն ինքզինքը վար նետելով, քիչ ետքը մեռաւ։ Պատճառը այն էր թէ դրամը սպառած էր, շինութիւնը կէս մնացած եւ հիւանդ ալ ունէր։

—Սրիբօ անուն մարդ մը, որ անգլիական ու գերմանական շոգենաւերուն ածուխ կու տար, կիրակի օրը Եորկանէը Պաղչէի մէջ ռեվոլվերով ինքզինքը վիրաւորեց, դիւրահաղորդ կնոջ մը հետ արբենալու պահուն։ Հիմա հիւանդանոց կը գտնուի, վասն զի կապարը ձախ սրունքին մէջ մնացած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Ռուսահայոց եկեղեցապատկան կալուածներու գրաւման խնդրոյն առթիւ երէկ առտու Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցած եպիսկոպոսական գումարումը ծանուցինք երէկի թիւով։

Ս. Պատրիարքը, որ կը նախագահէր, նախ եւ առաջ բացատրեց եպիսկոպոսական դասին ուղղուած այս հրաւէրին նպատակը եւ միանգամայն հաղորդեց Ս. Էջմիածնէն՝ Տ. Արիստակէս արքեպիսկ. Դաւթեանէ ստացած հեռագիրը, որ կը հերքէր Ս. Հայրապետին հրաժարման զրոյցը։

Ն. Սրբազնութենէն յետոյ խօսեցան Տ. Բարթուղիմէոս, Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսները եւ Տ. Վահրամ արքեպ., իբրեւ մօտէն գիտակ, մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ Ռուսահայոց եկեղեցական կալուածներու սեփականութեան, այս մասին եղած կանոնական տրամադրութիւններու եւ հանգուցեալ Տ. Գէորգ Կաթողիկոսի օրով եղած ձեռնարկներուն եւ փոխանակուած թղթակցութեանց մասին։ Խօսեցան նաեւ միւս եպիսկոպոսներն ալ կարգաւ, եւ ընդհանուր կերպով պաշտպանեցին այն միտքը թէ Հայ Եկեղեցին մէկ է, ո՛ւր որ գտնուի եւ թէ Թրքահայ եկեղեցականութեան եպիսկոպոսներն ունին իրաւունք յանուն Եկեղեցւոյ պաշտպանելու Եկեղեցւոյ շահը եւ այս մասին կարեւոր ձեռնարկը ընելու։ Այս ընդհանուր խորհրդակցութենէն յետոյ, կարծեաց փոխանակութիւններ տեղի ունեցան կատարելի դիմումին նկատմամբ. եւ որովհետեւ Ս. Էջմիածնէն ցարդ որ եւ է ուղղակի տեղեկութիւն չէր հասած պետական հրամանին եւ Մայր Աթոռոյ եղած գեկուցման նկատմամբ, ընդհանուր հաւանութեամբ որոշուեցաւ նախ գիր մը ուղղել Ս. Հայրապետին, յայտնելու թէ ռուսահայ եկեղեցիներու մասին ծրագրեալ կարգադրութիւնները ցաւ առաջ բերած են, թէ հայ եպիսկոպոսները՝ իբրեւ ուխտեալ միաբաններ Մայր Աթոռոյ, Եկեղեցւոյ շահուց պաշտպանութեան պաշտօնին նախանձախնդրութեամբ կը փափաքին որ Ս. Կաթողիկոսը իբրեւ թարգման իրենց զգացմանց, ամէն անհրաժեշտ ձեռնարկ ընէ յանուն նաեւ Թրքահայ եկեղեցականութեան եւ արդիւնքը ընդ փոյթ հաղորդէ։ Այս իմաստով Ժողովին մէջ պատրաստուեցաւ Ս. Հայրապետին ուղղելի գրաբար գիրը, եւ հարկ եղած փոփոխութիւնները ըլլալէ յետոյ՝ իբրեւ այս եկեղեցական գումարման արդիւնքը եւ տեղեկագրութիւնը, Ս. Պատրիարքը եւ բոլոր ներկայ եպիսկոպոսները ուրոյն ուրոյն ստորագրեցին զայն ղրկելու համար Էջմիածին, ուրկէ հասնելիք պատասխանին վրայ եպիսկոպոսները վերստին գումարուելով, խնդրոյն հանգամանաց համեմատ պիտի ուսումնասիրեն գործը եւ խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարեն յարմար դատուած միջոցներուն վրայ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն՝ Տ. Գրիգորիս արքեպ. Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ Արքեպիսկ. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ Եպս. Ճէվահիրճեան, Տ. Կարապետ Սէթեան եւ Տ. Կարապետ Սանասարեան Ա. քահանաները։ Քաղաք. Ժողովէն՝ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Գրիգոր էֆ. Խտրեան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան։

⁂ Ժողովին ներկայացաւ Պիլէճիկի առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմրիւքճեան որ յառաջիկայ երկուշաբթի կը մեկնի իր պաշտօնատեղին եւ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Այս առթիւ, Տ. Մովսէս եպիսկ.ի հաղորդուեցաւ Պիլէճիկի վարժարանին վերաշինութիւնը արտօնող Կայս. Իրատէին շնորհուիլը։

Երէկ, Կրօն. Ժողովը եպիսկոպոսական գումարումէն ետքը նիստ ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արք. Յովհաննէսեանի. Ներկայ էին Տ. Վահրամ Արք. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան եւ Տ. Կարապետ Սէթեան եւ Տ. Կարապետ Սանասարեան Ա. քահանաները։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Սոլինայի Թաղ. Խորհուրդը արժանաւոր քահանայի մը առաքումը խնդրած էր։ Ժողովը խնդիրը փոխանորդարանին յանձնեց սոյն պէտքը գոհացնելու համար։— 2. Ժողովը Պիլէճիկէ հասած գիրը կարդալով հարկ դատեց նախկին վարչական որոշման մը համաձայն, վերադարձնել Վիճակին Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպս. Կէօմրիւքճեանը Պիլէճիկ։— 3. Եկեղեցական երգեցողութեան քննիչ յանձնաժողովոյ տեղեկագրին համաձայն, Ժողովը որոշեց Բ. Կարգի երաժշտութեան վկայական տալ Ատաբազարցի տիրացու Իսկական Կրէիգեանի։— 4. Նոյն յանձնաժողովը գրով մը առաջարկած էր որ Ազգ. Վարժարանաց մէջ պարտաւորիչ ըլլայ հայ. ձայնագրութեան ուսուցումը։ Ժողովը արժան դատեց Ուսումն. Խորհուրդին յանձնել խնդիրը եւ յանձնարարեց պէտք եղածը կարգադրել։— 5. Տ. Յովհաննէս քհ. Մկրեանի տեղեկագրին վրայ, Ժողովը վաւերացուց Վահրիճ վարդապետի «Բարոյական կրթութիւն» անուն դասագիրքը։—6. Տ. Սահակ Ա. քհ.ի տեղեկագրին վրայ Ժողովը մերժեց Էլպիսանի Տ. Եղիա քհ.ի պատրաստած կրօն. դասագիրքը։ — 7. Ս. Նախագահը հաղորդեց Ժողովին թէ, ըստ նախորդ որոշման, մայրաքաղաքիս եպիսկոպոսաց դասը իր նախագահութեամբ գումարուած է Պատրիարքարանի մէջ եւ արդիւնքին վրայ տեղեկութիւններ տուաւ։ — 8. Աղթամարի Կաթողիկ. Տեղապահը Տ. Արսէն Վրդ. Մարգարեան կը ծանուցանէր թէ Տ. Դանիէլ Վրդ. Զատոյեանը Խիզան ղրկած է Առաջն. Փոխանորդի պաշտօնով։ Ժողովը գոհութեամբ տեղեկացաւ եւ որոշեց քաջալերական գիր մը ուղղել Նորընտիր Առաջն. Փոխանորդին։ — 9. Կտուց Անապատի վանքին աշակերտները կը յայտնէին թէ նիւթական անձկութեան պատճառաւ իրենց վարժարանը պիտի փակուի։ Ժողովը արժան դատեց բացատրութիւն ուզել վանահայրէն։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Գատըգիւղի քրիստոնեայ վարժարաններու Փրէրները առեւտրական բարձրագոյն դասընթացք մը պիտի բանան իրենց քոլէժին մէջ յառաջիկայ սեպտ. 7ին։ Սոյն դասընթացքին հետեւիլ ուզողները կրնան յայտագիրը ստանալ վարժարանէն։ Անոնք որ մուտք քննութիւն անցնիլ եւ վարժարան մտնել կը փափաքին, պէտք է վարժարան ներկայանան մինչեւ սեպտ. 1. Նկատողութեան պիտի ընդունուին ամէնէն գոհացուցիչ պատասխան տուող երկու հոգի։ Այս տարի սահմանափակ պիտի ըլլայ ընդունելի աշակերտներուն թիւը։

6—10

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ Ն. ԵՒ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴԱՍԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդր. վարժարանի Խնամակալութիւնը գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ 1903—1904 տարեշրջանին պիտի բացուի Ն. կարգը, որ վարժարանին բարձրագոյն դասարանը կը կազմէ։ Անցեալ շրջանին վարժարան դիմողներու ստուար թիւը ապացոյց մըն էր որ Ժողովուրդը սկսած էր գնահատել վարժարանին յառաջադէմ վիճակը՝ որ մեծամեծ զոհողութիւններով վերստին ձեռք բերուած էր։ Օտար նման հաստատութեանց հետ բաղդատմամբ՝ հայ երկրորդական բարձրագոյն վարժարանի մը ընծայած բազմաթիւ առաւելութիւնները անուրանալի են արդարեւ։ Խնամակալութիւնը կը յուսայ որ Ն. դասարանի բացումը աւելի մեծ գրգիռ մը պիտի ըլլայ ծնողքներուն։ Որպէս զի մօտէն գաղափար մը տրուի ազգայնոց՝ Կեդր. վարժարանի արդիւնքին վրայ, Խնամակալութիւնը որոշած է՝ աշակերտներու տարեկան քննութեանց գրաւոր փորձերը ցոյց տալ ամէն անոնց՝ որոնք կը փափաքին տեսնել զայնս, անձամբ տեղեկանալու համար Կեդրոնականի ուղղութեան։

Գալով Կեդրոնական Նախակրթարանին, գործնական միջոցներ տնօրինուած են, որպէս զի Կեդրոնական վարժարանի յարակից այս կարեւոր հաստատութիւնը գտնուի անանկ ուղղութեան մը մէջ, որ մասնաւոր առաւելութիւններ ընծայէ՝ Կեդր. վարժարանը մտնել փափաքողներուն, որք կրնան դիւրութեամբ հետեւիլ Կեդրոնականի Ա. կարգին մէջ աւանդուած դասերուն։

Ի քաջալերութիւն աշակերտաց, Խնամակալութիւնը հրատարակութեան կու տայ վերջին տարեկան քննութեանց մէջ յաջողագոյն հանդիսացողներուն անունները.

Դ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Գրիգոր Խանճեան, Բ. Պ. Հրանտ Գըրըճեան, Գ. Պ. Միքայէլ Խաչիկեան։

Գ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Գալուստ Գալուստեան, Բ. Պ. Միհրան Միքայէլեան, Գ. Պ. Արշակ Պօտիկեան։

Բ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Յարութիւն Տիրատուրեան, Բ. Պ. Հայկ Պէրպէրեան, Գ. Պ. Վահրամ Ղազէկեան։

Ա. դասարանէն՝ Ա.ին հանդիսացած է Պ. Ռափայէլ Շիշմանեան, Բ. Պ. Հայկ Գուրգէն, Գ. Պ. Արամ Տէօքմէճեան։

Վերոյիշեալ աշակերտաց ստացածները որոշուած ժամանակ նկատի առնուած են տարեկան ընդհ. աշխատութիւններն ալ։

Աւելորդ է ըսել թէ Կեդր. վարժարանի ուսուցչական մարմինը կը մնայ անփոփոխ զոր կը կազմեն հետեւեալ անձերը.

1. Տ. Սահակ Ա. քհյ. Տ. Սարգսեան, Կրօնք եւ եկեղեցական պատմութիւն։—2. Դանիէլ էֆ. Բարունակեան, (ընդհ. հսկող), Օսմաներէն եւ օսմ. գեղագրութիւն։—3. Իգն. էֆ. Մուրատեան, Բնական գիտութիւնք։—4. Խաչիկ էֆ. Թադէոսեան, Գեղագր. եւ գծագրութիւն։—5. Հրանտ էֆ. Ասատուր, Աշխարհաբար եւ գրականութեանց պատմ.։—6. Միքայէլ էֆ. Շամտանճեան, Քաղաքակրթ. պատմ. տնտեսագիտ. գերմաներէն։—7. Միհրան էֆ. Ճէճիզեան, Անգլիերէն։—8. Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն։—9. Յակոբ էֆ. Յակոբօֆ, Իրաւագիտութիւն։—10. Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Զափական գիտութիւնք։—11. Յակոբ էֆ. Գուրգէն, Հայ. գրաբար եւ հայ. մատենագրութիւն։—12. Յովհաննէս էֆ. Հինդլեան, Ֆրանսերէն լեզու եւ թարգմանութիւն։—13. Յովսէփ էֆ. Գուլաճեան, Բնական եւ չափական գիտութիւնք։—14. Պօղոս էֆ. Քէրէստէճեան, Օսմ.է ֆրանս. եւ փոխադ. թարգմանութիւն։—15. Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան, Օսմաներէն Պարսկերէն եւ Արաբերէն։—16. Սոփոն էֆ. Սիրուն, Տոմարակալութիւն։—17. Մ. Մաքս Մակնիւս, Զափական գիտութիւնք (բարձրագոյն կարգի)։—18 Մ. Ատրիէն Շիւզէլ, Ֆրանսերէն եւ ֆրանս. մատ. պատմ. եւ 19. Աբրահամ էֆ. Տ. Յակոբեան, Իմաստասիրութիւն, որուն հիւանդութեան պատճառաւ յաջորդ կարգուած է Յովհ. էֆ. Հինդլեան։

Ծան.—Կեդր. վարժարանի աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ ընդհ. հսկող էֆէնտիին, ստանալու համար իրենց վիճակացոյցները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր — Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ — ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ
Ղալաթիա, 31 Յուլիս 1103   1—6

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանը պիտի բացուի Սեպտ. 2ին (ըստ Ն. Տ.ի)։

Դպրոցին դիրքը հիանալի է, ծովահայեաց, օդաւէտ. դասարանները լուսաւոր են եւ ընդարձակ ըստ բաւականի։ Խնամք կը հսկուի աղայոց բարոյականի, կրթութեան ու առողջութեան վրայ։ Կ'ուսուցուին Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, Գերմաներէն, Անգլիերէն ու Իտալերէն լեզուները, իմաստասիրութիւն, բնաբանութիւն (Physique), քիմիաբանութիւն (Chimie), Հաշուակալութիւն (Comptabilité), Երկրաչափութիւն, Գրահաշիւ, Թուաբանութիւն, Բնական Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Պատմութիւն, Մատենագրութիւն, եւայլն. Գծագրութիւն, Գեղագրութիւն, Մարմնամարզութիւն, Ձայնական եւ Գործիական երաժշտութիւն։

Վարժարանին աշակերտներէն անոնք որ քաջ ու ընտիր կը հանդիսանան ուսմանց ու բարի վարքի մէջ, կ'անցնին յետոյ Վենետիկի Մուրատ—Ռափայէլեան վարժարանը, եւ եթէ հոն ալ քաջ հանդիսանալով ուսմանց ու բարի վարքի մէջ՝ արժանաւոր դատուին, կրնան յաճախել քաղաքին Ակադեմիան ու բարձրագոյն վարժարանները եւ կամ կը ղրկուին Իտալիոյ եւ ուրիշ երկիրներու համալսարանները։

Վարժարանին տարեթոշակն է 25 օսմ. ոսկի. կարօտ ընտանիքներու համար միայն, զիջողութիւն ընելով, 15 օսման. ոսկի. անկէ նուազ թոշակով աշակերտներ չեն ընդունուիր։

Աւելի մանրամասնութեանց փափաքողք կրնան դիմել ուղղակի Մօտայի (Գատըգիւղ) Մխիթարեան վարժարանի Տեսչութեան։   1—24

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՐՈՍ

ԾԱՆՕԹ.— Ձրիներուն թիւը արդէն իսկ լեցուն ըլլալով, այս տարի այլ եւս ձրի աշակերտ չպիտի ընդունուի բնաւ։ Վարժարանին շէնքն ալ նորոգուած եւ աւելի ընդարձակուած է այս տարի։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊՈՒՔՐԷՇ, 18 օգոստոս.— Ռումանիոյ գահաժառանգ իշխանուհին մանչ մը ծնաւ որ Նիքոլա պիտի կոչուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին Բաքով գացին՝ ռազմափորձերուն ներկայ ըլլալու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Սոլզպըրիի առողջական վիճակը կը բարւոքի։

ՓԱՐԻԶ.— Լրագիրները կ'ըսեն թէ նոր հրդեհ մը ծագեր է ստորերկեայ երկաթուղիին գիծին վրայ, խուճապ մը առաջ բերելով, սակայն մարդու արկած չէ պատահեր։

— Այսօր բացուեցաւ Ֆրանսայի նահանգային Խորհուրդներուն նստաշրջանը. անոնց շատերը շնորհաւորեցին նախարարութիւնը՝ կրօնական միաբանութեանց դէմ իր հետեւած քաղաքականութեանը համար։

— Իմպէրներու դատը այսօր ալ շարունակուեցաւ։ Քանի մը վկաներ Ռանթ Վիաժէրի գործին համար յայտարարեցին թէ բնաւ կանոնաւոր հաշիւ չէ ունեցած, թէ ցոյց տրուած դրամագլուխը չէ հաւաքուած եւ թէ դրութիւնները կեղծ էին։ Յետոյ լսուեցան ամբաստանեալներուն նպաստաւոր վկաները։ Ֆրէտէրիք Իմպէր, կտակագրի մասին նախագահին հարցմանը պատասխանելով, պատասխանեց թէ բան մը չի գիտեր, բայց Թերեզ կրկնեց թէ միլիոնները պիտի ժամանեն, եւ եթէ չժամանեն, պիտի յայտնէ բուն իսկ անունը Քրաուֆորտներուն, որոնց միլիոնները յանձնած է երկու պարկի մէջ, եւ զորս վերջին անգամ տեսած է Մատրիտի մէջ։ Դատավարութեան շարունակութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ։

(Ծանօթ. Գործակալութեան. — Երէկ իրիկուան քաղաքական ու սակարանական հեռագիրները դեռ չհասան)։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊՈՒՔՐԷՇ, 18 Օգոստ. — Ռումանիոյ գահաժառանգ իշխանուհին մանչ մը ծնաւ, որուն անունը Նիքոլա պիտի դրուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սոլզպըրիի վիճակը կայուն է, բայց միշտ ծանր։

—Պոկոթայէն կը հեռագրեն թէ Քոլոմպիոյ Ծերակոյտը վերջնական կերպով մերժեր է Մ. Նահանգաց հետ կնքուելիք պայմանագրութիւնը՝ Բանամայի ջրանցքին համար։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, այսօր, երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Աւստրիոյ նախարարապետ Պ. ֆոն Քէօրպէրի հետ Հունգարիոյ ըլլալիք զիջողութեանց մասին, հաշտութիւն մը գոյացնելու նպատակով։ Կայսրը վաղը Բէշթա պիտի ուղեւորի։

ՊԵՐԼԻՆ. — Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին Վիլհէլմսհէօհէ դղեակը գացին։

ՀՌՈՄ.—Պիոս Ժ. Պապին առաջին կոնդակը պիտի հրատարակուի սեպտեմբեր 15ին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Սակարանի 15 օրուան հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 քօնսոլիտէի 92 ղրշ. եւ Երկաթուղիի հային 35 անգմ. ռէբօռ որոշուեցաւ։

ՓԱԿՈՒՄ 5 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	16
Ամէնէն բարձր գին	»	24	35 ½
Ամէնէն վար գին	»	24	16
Ռումէլիի Երկաթուղի գոգ.	Ֆր.	123	62
Ամէնէն բարձր գին	»	125	62
Ամէնէն վար գին	»	123	37

ԲԱՑՈՒՄ 6 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Գ.	24	20
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	124	50
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		17	50
Օսմ. Բանքա		14	85
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Յոս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		1	60
» պարտաթուղթ		485	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		505	—
Թրանսվալ		111	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	—
ավրիոս		77	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	75
« պարտաթուղթ	«	523	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Փարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	23	65
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	89

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ Գումգափը վէ Թեքֆուր տաղը սօղանլըն պէնէր եիւզ աթիդ գըյեէսի մէծրի եիւմի ղըրուշտան հիսապըլա վէ եիւմի տօգուզ ղըրուշ պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ բէգարրուր իյլէտիլէնտէն վէ աղըսթոսըն ալթընճը չէհարշէնպիհ կիւնիւնէ գատար եիւզ թէն թիւ պէտէլի պիլմիւզայէտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 31 թէմմուզ սէնէ 319   3—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ էլլիպէն ալթըմըշ պէշ ատէտ գաթար սօֆ վէ իքի եիւզէն իքի եիւզ ալթմըշ գաթար բարլագ մաւզամա խաղմիւրէքքէպ միւնագասա իլէ պաշլանըլտըղընտան իթթիպա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 28 թէմմուզ սէնէ 319   3—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ իքի պին սօղանլըղ թօթթամիս վէ սօմաթիս բէսթիլի վէ քիւֆէ վէ չէվալիէնին միւնագասասը պաշլանըլտըղընտան իթթիպա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 31 թէմմուզ սէնէ 319   3—3

Քեզա

ղրշ. Սանթ.
Սալը հասըր մի թիրեկեսի 2 24
Սարաղ » 2 24
» Թալան » . 97

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ լիւզումը կէօրիւլէն մէվզըր միւնագասասը վազ իտիլէն իւչ նէվ միթիրէկէ մէծրի եիւմի ղըրուշ հիսապըլա վէ պալատէ մուհասէլէրէ ֆիաթլարըլա թալիպի էօհտէսինտէ բէգարրուր իյլէտիլէնտէն վէ աղըսթոսըն ալթընճը չէհարշէնպիհ կիւնիւնէ գատար եիւզ թէն թիւ պէտէլի պիլմիւզայէտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 2 իլուլ սէնէ 319   3—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ Մինթի վէ Իսկէնտէրիէ հասըրլարընըն միւնագասասընա պաշլանըլտըղընտան իթթիպա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 31 թէմմուզ սէնէ 319   1—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ ֆրանսըզ քէսէ չէքէրինին միւնագասասընա պաշլանըլտըղընտան իթթիպա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 31 թէմմուզ սէնէ 391   1—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ սէքիզ գայըքը իլէ Թրիէսթէ չէքէրինին աղըսթոսըն սօղուզունճու ճումա իրթէսի կիւնի գարարը էվվէլի վէրիլէճէքլէրինտէն իթթիպա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 31 թէմմուզ սէնէ 391   1—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ թէնէքէ էոլէմթիլէնին մահը հալ բուլմինին օնպիրինճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը էվվէլի վէրիլէճէքլէրինտէն իթթիպա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 4 աղըսթոս սէնէ 319   1—3

Քեզա

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ եիւզ ալթմըշ պին աթիգ գըյէէ Միխալըճ, Թեքֆուր տաղը վէ Գումգափը սօղանլըն պէնէր աթիգ եիւզ գըյէէսի մէծրի եիւմի ղըրուշ հիսապըլա սէքիզ ղըրուշ օն իւչ սանթիմտէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալ բուլմինին ալթընճը չէհարշէնպիհ կիւնի իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 4 աղըսթոս սէնէ 319   1—3

Քեզա

Լիրա եիւզ ղըրուշտան պէնէր առլըննաղ
ֆիաթ մըղտարը   ճինսի
ղրուշ ատէտ
75 972 1 Ն. չըմէնտօֆէր մարգալը ֆէս
70 1804 2 » » » »
65 1056 3 » » » »
0,40 4032 ֆիւսլիւլ

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունանճագ պալատէ ճինս վէ մըղտարը կէօսթէրիլէն ֆէսլէր հիզալարընտա մուհարրէր ֆիաթլա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալ բուլմինին տօգուզունճու ճումա իրթէսի կիւնի իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհիպէն էնճիւմէնի միւզայէտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի։

Ֆի 5 աղըսթոս սէնէ 319   1—3

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ
ՄԷՆՖԱԱԹԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՂԸՏԸ

Պա Իրատէի Սէնիյէի ճազրէթը Բատիշահի իմալ օլունմըշ տըր։

Ինչպու քեաղըտ Ֆրանսանըն էն մէշհուր սիկարա քեաղըտը ֆապրիգալարընտան «Մօզէֆ Պարտու»նըն իմալաթխանէսինտէ խաքքըլմագտա վէ էզ հէր ճիհէթ մէմալիքը օսմանիյէտէ սարֆ ու իսթիհլաք իտիլէն քեաղըտլարա ֆաիգ պուլունմագտա տըր։

Թէրքիպի չէրաիթը սըհհիյէյի հաիզ օլտըղը վէ բիրինճ վէ քէթէն իւէ պիր մըգտարտա մէվատը թէաֆիւն մատտէյի հավի պուլունտըղը պատէթթահլիլ Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէնին 17 չուպաթ սընէ 319 թարիխլի թաստիգնամէսիյլէ իսպաթ իտիլմիշ տիր։

Ինչպու քեաղըտ իւչ նէվէ այրըլըպ պիրինճի նէվ 150 եապրագտան իպարէթ օլարագ եիրմի բարայա, իքինճի նէվ 132 եապրագ օլարագ օն բարայա վէ իւչիւնճի նէվ 80 եապրագտան իպարէթ օլարագ պէշ բարայա սաթըլմագտա, պիրինճի նէվ գութուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվտէ աօգսանար վէ իւչիւնճի նէվտէ եիւզ եիրմիշէր քեաղըտ պուլընմագտա տըր։

Գութուլարըն վէ քեաղըտլարըն գաբագլարը իւզէրինտէ Հիճազ Թիմուր եօլը գօմիսիօնը ալիսինին մէօհրի պուլընմատա տըր։

Պութիւն պիր գութու սաթըն ալանլարա պիրինճի նէվտէն 100տէ 15, իքինճի վէ իւչիւնճի նէվտէն 100տէ 10 թէնզիլաթ իճրա օլունըր։

Մահալը իմալ վէ Ֆիւրուխթը Սթանպոլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Բիւչիւք Իսմաիլ Բաշա խանընտա 7 Նումէրօ տըր։

ՋՂԱՅԻՆ ԷՔ
ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամէնէն չնչին պատճառով չատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ, եւ եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ եւ մինչեւ իսկ աղէտալի պարագաներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, եւ ուրիշ ջղային հիւանդութեանց տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն եւ կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակներն ալ չատով կը բժշկուին, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ՊԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն եւ ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ եւ վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ զոր ծածուկ առանց բնութեան կարգ անցնելու եւ պզտիկցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խելագարութիւնը, մոռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարսէլքը, սրտխառնուք, մըրմռուկներ, կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարաղարտութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ՊԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու եւ դեղավաճառանոցներու մէջ։

ՉԷՅԹՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ
ԻՆՎԷՆՍԻՎԼ ՍԷՅՖ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝
Ուղղուած Չէյթուտս Բաթէնթ էնտ Լիմ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալալէմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւպի եւ Մանասթըրի մէջ։

ՅՈՍԹ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ՈՒԷԼՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Յոսթ Թիբըրայթըր Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յատկացուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 ՄԵՔԵՆԱՅԻ յանձնարարութիւն կուտայ Յոսթ Թիբըրայթըր Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ ԲՆԱՒ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Յոսթ գրելու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Պոլիս, Ալալէմճի խան, Մէյտանճըգ փողոց։ 13—52

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(20 [illegible] 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Սէնէր խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ Պոլսոյ կողմը Օսմ. [illegible] Սէնէր խան [illegible] փողոց Օսմ. [illegible]

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Չաւօխ
Մահմուտփաշա Զէնճիրլի խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ ունի Թուրքիոյ [illegible] 194

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 5/18 Սեւաստաբօլ ժամը 10ին առաւօտ. Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4/ն իրիկուն։
Եշ. 7/20 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ.
Շբ. 9/22 Մէթէլլիս, Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին առաւօտ. Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ԱՆՔԸՐ
Հիմնեալ 1858ին
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000
Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպոլ Ապուտ էֆէնտի խան

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌԺՐՈՖԷԶԷՆ ԵՒ ՀԷՐԿԷԼԷՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Ծովակ [illegible] Բաքիւի համար։
[illegible] 245 [illegible] 75 [illegible]
516 Թ. [illegible]

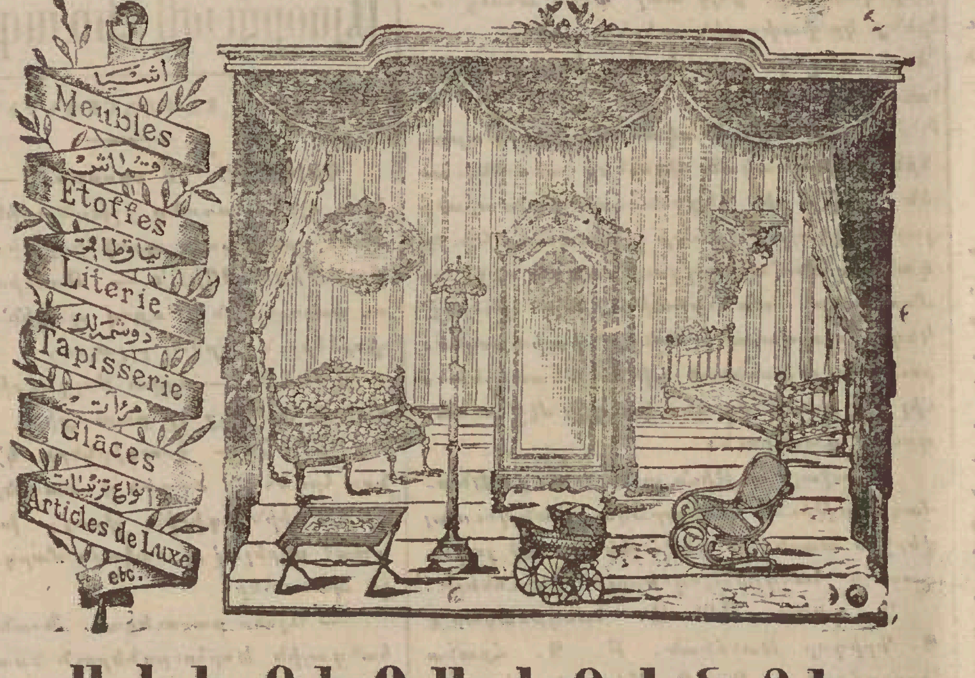

ԱԼԻ ՐԻԶԱ ԷՖԷՆՏԻ
Ղալաթիայի Հայոց եկեղեցիի դէմ թիւ 25
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատւոյ վկայական եւ չքնաղ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզուի տունը։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Օտեսայի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էմիլիա	3500
Բէստրիան	10500	Ալբեոն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արմենիան	3500
Կոլոմպիան	8000	Աթէնիան	3500
Քօրնիան	8000	Անատոլեան	2500
Կասդրիան	8000	Ալգերիան	2500
Ֆիրենինիան	8000	Լէտիան	2000
Ծալէրնիան	3700	Մինէօ	900
Վալոնիան	3700	Օրոնգօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիտիոն	80
Դալմաթիան	3500		

[illegible]

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
[illegible]
300

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութեան գումար՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, եւ որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալաց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ արդիւնաբերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ ոե եւ է ընկերութենէ նոյն յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ եւ չահաւոր պայմանադրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, [illegible] ճամբորդութեան, [illegible] եւ պատերազմի [illegible] Ցմահական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ, առանց յետաձգեալ ապահովագրին հաշուի [illegible] փոխատուութեանց գումարները [illegible] բոլիսին մէջ. 30 օր [illegible] վճարումները գադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վճարուելին [illegible] 5 առ 100 տոկոսով հաշ [illegible] [illegible]

[illegible] ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՄՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս. [illegible] խան
[illegible]

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնսարֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԻՖՈՒԼԻՍ

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի, Ֆօրսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէս	3000	Թիպր	2500
Անուպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Բեւանդրուս	3000	Բէրլ	2250
Ծարուս	3000	Մէֆիս	2000
Օզմանլի	3000	Կարնաք	1800
Մաքեդոնիա	2500	Պիւլէօ	150

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ Է ԸՆԿ.
[illegible] խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ Է ԸՆԿ.
134 [illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԻ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Գօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբբօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրոմէօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորօօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիոսգօ	2371	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինատ	3720	Միլօ	1057	Սոէրօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըլինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաչօ	5540	Օձրօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4035	Թօրրիտօ	487
Գայիրսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօրինթօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4532	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կոլիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլոքատօ	4235	Կըտոնօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մօռինօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօքսօլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 14ին,

Ալէբբօ շոգենաւը, Նաւապետ Պէնկամ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն պիտի մեկնի ամսոյս 12ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալ Յ. ՀԻԼԸ ԷՆՐԻՉՕՏ
Թիւ 23—24 [illegible] 377

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ
Ուրբ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քարթէյնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Փիսա	2936
Ումպրիա	8128	Սիպիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	3181
Ուլտոնէ	7269	Շէրպուրկ	16 1

Սիբրիա շոգենաւը, Նաւապետ Պէյլի, Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 29ին ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԺՕԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթիի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փաշա փողոց։ 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (121)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԸ ՊՈՒԱԳՕԲԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Ը

— Դուք առաջին մարդն էք՝ որուն վստահած է այս մատանին, մինչեւ պատւոյ... Ինչ նպատակով։ Ինչ կը սպասէ ինէ։

— Բիչ մը առաջ ըսի ձեզի եւ հիմա աւելի յստակօրէն պիտի բացատրեմ։

Տիկին Նալթա չատ կը փափագի գիտնալ վիճակը երիտասարդի մը՝ որ ամիսէ մը ի վեր անհետացած է... այդ երիտասարդը Ռոպէր տը Բարնոյլ կը կոչուի։

— Պ. Տորժէի քարտուղարը։ Շատ բարեացակամ էր Ժօրժէի նկատմամբ, որ յաճախ անոր վրայ կը խօսէր։

— Կոմսուհին ալ խօսած է Ժօրժէ. այդ պատճառաւ՝ կոմսուհին գաղափար յղացած է Ժօրժէի միջոցաւ գտնելու Պ. տը Բարնոյլը։

— Կոմսուհին մոռցած ըլլալու է թէ պզտիկը կորսնցուցած է իր յիշողութիւնը։

— Կը յուսայ թէ յիշողութեան տէր պիտի դառնայ անիկա։ Զնոք բերելու համար այդ բանը, յեղակարծ պարագայի մը պէտքը կը զգացուի... դիպուած մը զոր պիտի ջանամ ստեղծել... երբ թոյլ տաք ինծի Ժօրժէն տեսնելու։ Տիկին, չէ՞ք կարծեր որ կարգ մը տեղերու եւ անձերու պատահումը յիշատակներ արթնցնէ անոր միտքին մէջ։ Օրինակի համար, եթէ զայն առաջնորդեմ Սիւրէնի փողոցը, մօրեղբօրս գրասենեակները, ո՞վ գիտէ չահեկան խորհրդութիւններ միտքը ինկան թերեւս։

Տիկին Բիրիաք խոր մտածումներու մէջ թաղուած էր. Մաքսիմ կարծեց թէ ան կը տատամսէր իրեն տրուած հրաման մը ու իր թոռան [illegible] միջեւ։

— Պ. Տորժէր տեղեկութիւն ունի՞ տիկին Նալթայի ծրագիրներէն, հարցուց տիկին Բիրիաք, բաւական երկար լռութենէ մը յետոյ։

— Ո՛չ, պատասխանեց Մաքսիմ աշխուժօրէն. բան մը չպիտի իմացնեմ անոր։

— Պարոն, չնորհակալ եմ։ Կրնա՞ք ըսել թէ տիկին կոմսուհին ձեզի ըսա՞ծ է այս մատանին ուրկէ առած ըլլալը, յարեց տիկին Բիրիաք քիչ մը դողդոջուն ձայնով։

— Բնաւ չեմ գիտեր. կ'ենթադրեմ որ այդ մատանին ինծի յանձնելով ուրիշ նպատակ չունէր. բայց միայն ձեզի ցոյց տալ թէ իր կողմէ կուգամ։

— Պարոն, կը հաւատամ ձեր խօսքին. դուք ազնիւ մարդ մըն էք եւ չէք ուզեր խաբել խեղճ մայր մը... այս տղան զիս միայն ունի աշխարհի վրայ... ներեցէք որ վերջին հարցում մըն ալ ուղղեմ ձեզի։ Կրնա՞ք ինծի երդնուլ թէ ին՛չ որ ալ ըլլայ արդիւնքը ձեր հետազօտութեանց... վնաս մը չպիտի հասնի Ժօրժէի։

— Տիկին, պատւոյ խօսք կուտամ որ Ժօրժէ ո եւ է կերպով չպիտի վնասուի, ինչ որ ալ պատահի, պատասխանեց Մաքսիմ անկեղծ շեշտով մը. ո՛չ ալ պիտի գիտնայ թէ այս գործին խառնուած է ան, բայց տիկին Նալթայէ, ձենէ ալ ինէ. կ'աւելցնեմ թէ երբեք չպիտի հետաքրքրուիմ իմանալու այն պարագաները՝ որոնք ձեզ յարաբերութեան մէջ դրած են կոմսուհիին հետ։ Թերեւս ծածկել չէք ուզեր։ Բայց եթէ գաղտնիք մըն է, չպիտի ջանամ կռահել զայն։ Այս ամենուն մէջ միակ նպատակ մը ունիմ, այն է ծառայել կնոջ մը՝ որ ամենաբուռն ու յորդալից համակրանք կը ներշնչէ. ինծի համար կարեւորութիւն չունի թէ ինչու համար այնքան կը հետամտի Պ. տը Բարնոյլը գտնելու։ Կոմսուհին կ'ուզէ այդ բանը, ինչ որ կը բաւէ՝ որպէս զի կրցածիս չափ օգնեմ անոր։

— Պարո՛ն ըսաւ պառաւը, այդչափ այդ պարզ ու յստակ լեզուին վրայ, ներեցէք այն վարանումին համար, զոր ցոյց տուի, ձեզի վստահելէ առաջ։ Աշխարհիս վրայ ամէնէն աւելի սիրելի բանս։ Ձեր առաջարկը այնքան անակնկալ եղաւ որ անշուշտ ներելի էր ինծի քիչ մը խորհիլ, զայն ընդունելէ առաջ։

Հիմա չեմ վարանիր ալ եւս. Ժօրժէն կը կանչեմ իսկոյն։

Տիկին Բիրիաք հազիւ թէ արտասանած իր թոռան անունը, այս վերջինը խցիկէն ներս մտաւ գահավիժօրէն, օթոցէ վարագոյրի մը ետեւ ծածկուած գաղտնի դուռէ մը դուրս ելլելով։

Ակներեւօրէն, մեծ մօր կողմէ արտասանուած վերջին բառերը իր ուշադրութիւնը գրաւած էին. զանոնք լսելու համար պէտք չէր հեռուները գտնուած ըլլալ։

Մաքսիմ նախ մտովի հարցուց թէ խորամանկ ստահակը ամբողջովին չէ՞ր լսած խօսակցութիւնը, ճիշդ յարմար առենին ներս մտնելու հաճոյքը ունենալու համար. բայց իսկոյն հասկցաւ սխալած ըլլալը։

Մաքսիմ աչքերը խոշոր խոշոր բացաւ. իր դիմագծութիւնը այնքան պայծառութիւն կը յայտնէր որ մարդուն մաքէն չէր անցներ թէ կատակերգութիւն մը կը խաղայ ան։

— Պարոն Մաքսի՛մն է գոչեց Ժօրժէ ուրախութեամբ։

— Այո՛, պզտիկ, ես եմ, պատասխանեց Մաքսիմ, անոր այտերը ծեծելով։ Այսօ՛ր ինծի չէիր սպասեր, այնպէս չէ՞։

— Իրաւ որ չէի սպասեր։ Բայց կը կռահեմ թէ ինչո՞ւ համար եկած էք։ Գործատէրս կը ղրկէ, ականջներս քաշել տալու համար... բայց ես բան մը չգողցայ... երէկ գրասենեակ չգացի։

Այսպէս խօսելով՝ Ժօրժէ աշխարհիս ամէնէն ծաղրաշարժ երեւոյթը առած էր, դպրոցականի մը կերպարանքը՝ որ ուսուցչին կողմէ յանցանքի մը մէջ բռնուած՝ չատ աւելի փափաք կը զգայ խնդալու քան ինքզինքը արդարացնելու։

Առաջուընէ աւելի աժգունած էր, դէմքը ու մարմինը նիհարցած էին, բայց աչքերը միշտ կենդանի էին, բերանը՝ ծիծաղկոտ. վիրակապի մէջ փաթթուած թեւը չտեսնող մը բնաւ չպիտի կարծէր որ ծանր հիւանդութենէ մը նոր ապաքինած էր ան։

— Մի վախնար որ ականջներդ քաշեն, տղաս, ըսաւ Մաքսիմ։ Մօրեղբայրս հոս չէ ղրկեր զիս՝ յանդիմանելու համար քեզ։ Լաւ գիտէ թէ յանցանքը քուկդ չէ, եթէ ամիսէ մը ի վեր գործի չես երթար։

— Ինչպէս. ամիսէ մը ի վեր կիչէրն առջեւ չեմ գտնուիր, գոչեց Ժօրժ։ Իրաւ է, պառկած էի անկէ ի վեր... այսինքն մեծ ձիւնէն ի վեր։ Եթէ ամիս մը կ'ընէ գործի չերթալս, ուրեմն առեգլուխը անցած ըլլալու է։

— Մի՛ վախնար, կաղանդչէքներդ պիտի ունենաս։ Քեզ առնելու եկայ, միասին գնելու համար զանոնք։

— Ա՛հ, ձեր ըրածը սիրուն բան է, Պ. Մաքսիմ։ Արդէն մեծ մօրս ըսի թէ չատ կը սիրէք զիս։ Աղէկ միտքս ինկաւ, կը ճանչնա՞ք զայն։

— Ո՛չ։

— Մեծ մայրս, քանի որ իր բնակարանին մէջ կը գտնուիք։

— Գիտես թէ ասկէ առաջ եկած տեսած եմ զինքը։

— Ո՛չ... մոռցած էի... Ատանկ չատ բաներ մտքէս ելած են։ Դարմաններուն հետեւանքն է... Ա՛հ, այնքան դեղ կուլ տուի որ... ինծի այնպէս կը թուի թէ միշտ հալուէի հիւթ կը ծծեմ... այնպէս որ աղէկ պիտի ընէք, եթէ չաքարապատ նուշ առնէք Ծնունդին։

(Շարունակելի)